

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSTUP PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO
STÍHÁNÍ SE ZAMĚŘENÍM NA TERITORIUM
MLADÁ BOLESLAV**

Autor práce: Šárka Šenková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Šumbera

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milanovi Šumberovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠENKOVÁ, Š., *Postup před zahájením trestního stíhání se zaměřením na teritorium Mladá Boleslav : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií o. p. s., 2012. 51 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Milan Šumbera.

Klíčová slova: podání vysvětlení, policejní orgán, prověřování, přípravné řízení, státní zástupce, teritorium Mladá Boleslav, trestní stíhání, zkrácené přípravné řízení.

Bakalářská práce řeší postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání, jehož řádné provedení je nezbytným předpokladem k dosažení účelu celého trestního řízení.

Cílem práce je tak podání určitého přehledu teoretických poznatků týkajících se zvoleného tématu práce včetně ilustrace jejich použití v policejní praxi s cílem přispět k lepší orientaci v dané problematice a úskalích, která s sebou aplikační praxe přináší.

V teoretické části práce je uvedena právní úprava a základní pojmy, orgány činné v trestním řízení, účel a funkce postupu před zahájením trestního stíhání, jeho průběh a skončení, včetně způsobů vyřízení věci před zahájením trestního stíhání a zkrácené přípravné řízení.

V závěru práce je zhodnocen stanovený cíl, nejdůležitější poznatky, použité metody a aplikace vlastního názoru k tématu práce. Závěr práce obsahuje praktický případ z policejní praxe, který mohl být objasněn v mnohem kratší době, kdyby policejní orgán mohl v rámci postupu před zahájením trestního stíhání použít ustanovení § 88a zákona číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

ABSTRACT

ŠENKOVÁ, Š., *Procedure before the criminal prosecution with focus on the territory of Mlada Boleslav : Bachelor's work*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 51 p. Supervisor of Bachelor's Work : JUDr. Milan Šumbera.

Key words: providing explanations, police body, verification, preparatory proceedings, state prosecutors, territory of Mladá Boleslav, criminal prosecution, shortened preparatory proceedings.

This Bachelor's work addresses the approach of the police body prior to the commencement of criminal prosecution, proper conducting of which is an essential requirement for achieving the objective of the criminal proceedings as a whole.

The aim of this work is to present a certain overview of theoretical findings related to the selected topic of the work, including illustration of their use in police practice with the aim of contributing to better orientation in the particular problems and pitfalls, which application experience brings.

The theoretical part of the work focuses on legal definitions and basic terms, law enforcement bodies, the purpose and function of the procedures that precede the commencement of criminal prosecution, its course and its completion, including the methods of handling matters before the commencement of criminal prosecution and shortened preparatory proceedings.

The final part of the work contains an evaluation of the defined objective, the most important findings, used methods and the application of the author's own opinion regarding the topic of the work. The conclusion also presents a practical example from police experience, which could have been cleared up much more quickly if the police body had been able to use the provisions of Section 88a of Act No. 141/1961 Coll., on criminal court proceedings, as amended.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 CÍLE A METODIKA.....	8
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	9
3 ORGÁNY ČINNÉ V POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ	13
3.1 Policejní orgán	13
3.2 Státní zástupce.....	13
3.3 Soud.....	15
4 ÚČEL A FUNKCE POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ	16
5 PRŮBĚH POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ.....	18
5.1 Podněty k trestnímu stíhání.....	18
5.2 Druhy trestních oznámení.....	20
5.3 Oprávnění policejního orgánu v rámci prověřování.....	26
5.4 Operativně pátrací prostředky.....	31
6 SKONČENÍ PROVĚŘOVÁNÍ	33
6.1 Lhůty ke skončení prověřování.....	33
6.2 Způsob vyřízení věci před zahájením trestního stíhání	34
7 ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ.....	37
7.1 Rozsah zkráceného přípravného řízení.....	38
7.2 Postup ve zkráceném přípravném řízení se zaměřením na činnost policejního orgánu.....	38
7.3 Dozor státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení	41
7.4 Rozhodnutí ve zkráceném přípravném řízení	42
7.5 Komparace přípravného řízení se zkráceným přípravným řízení	43
7.6 Odklon ve zkráceném přípravném řízení.....	44
8 NÁVRH ŘEŠENÍ SNÍŽENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI NA TERITORIU MLADÁ BOLESLAV	46
ZÁVĚR.....	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	52
PŘÍLOHY.....	54

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce „*Postup před zahájením trestního stíhání se zaměřením na teritorium Mladá Boleslav*“, jsem si zvolila, protože jsem služebně zařazena u Policie České republiky, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Mladá Boleslav, Služby kriminální policie a vyšetřování, ve funkci komisař. Vzhledem ke složitosti přípravného řízení bych chtěla zpracováním bakalářské práce přispět k lepší orientaci v dané problematice a úskalích, která s sebou přináší aplikační praxe, a to nejen své vlastní, ale také čtenářům z řad policistů.

Územní odbor Policie České republiky v Mladé Boleslavi je rozdělený na Obvodní oddělení Mladá Boleslav, Obvodní oddělení Mladá Boleslav II, Obvodní oddělení Benátky nad Jizerou, Obvodní oddělení Dobruška, Obvodní oddělení Mnichovo Hradiště, Obvodní oddělení Bělá pod Bezdězem, Oddělení dopravní policie Mladá Boleslav a Službu kriminální policie a vyšetřování.

Společnost ŠKODA AUTO a. s., Mladá Boleslav, která se zabývá výrobou motorových vozidel značky ŠKODA, v rámci podnikání disponuje majetkem vysoké hodnoty, který přitahuje jednotlivé pachatele, ale i organizované skupiny pachatelů. V České republice je hodně řidičů, kteří vlastní vozidla značky ŠKODA a potřebují náhradní díly a příslušenství této značky. Získat poznatky o trestné činnosti nebo odhalit latentní trestnou činnost v této společnosti je velmi složitý proces. Při odhalování trestné činnosti je velmi důležitá spolupráce zaměstnanců a pracovníků bezpečnostní služby s Policií České republiky, zejména na aktivní spolupráci samotné společnosti, aby policejní orgán mohl v přípravném řízení zadokumentovat trestnou činnost, odhalit konkrétní pachatele a získat důkazy pro trestní řízení.

V bakalářské práci charakterizuji základní pojmy, účel a funkce postupu před zahájením trestního stíhání. Práce poskytuje komplexní přehled postupu policejního orgánu před zahájením trestního stíhání a ve zkráceném přípravném řízení, včetně úkonů trestního řízení, které jsou prováděny podle trestního řádu a interních aktů. V poslední kapitole navrhuji způsoby řešení, jak lze snížit páchaní trestné činnosti v teritoriu Mladá Boleslav. V závěru práce je zhodnocení splněných cílů, shrnutí nejdůležitějších poznatků, přínos a význam bakalářské práce, a také implementace vlastních názorů k tématu práce.

1 CÍLE A METODIKA

Cílem bakalářské práce je popis a rozbor problematiky postupu před zahájením trestního stíhání z pohledu policejního orgánu při prověřování podnětu, přičemž je vycházeno z oprávnění policie, která jsou zakotvena v zákonech a upravena v závazných pokynech. Přehled teoretických poznatků je porovnán s policejní praxí s cílem získat určitý přehled postupu policejního orgánu v dané problematice zvoleného tématu, který přináší při prověřování podnětu určitá úskalí, kterými je nutno se zbývat, aby bylo dosaženo účelu trestního řízení. Na základě vlastních poznatků a zkušeností z praxe navrhnout způsob řešení snížení trestné činnosti na teritoriu působnosti Mladá Boleslav.

Základní problémy budou řešeny pomocí teoreticko – metodické analýzy. Prověřování podnětu v přípravném řízení vyžaduje odborné znalosti, pečlivost a odpovědnost, aby bylo možné ve věci rozhodnout. Podnět musí být řádně a zákonným způsobem ověřen, přičemž musí být opatřeny a zajištěny relevantní důkazy pro projednání věci v řízení před soudem. Bakalářská práce popisuje postupy, metody a způsoby vyřízení věci před zahájením trestního stíhání. V poslední kapitole bakalářské práce je několik návrhů řešení, jak lze snížit páčání trestné činnosti v teritoriu Mladá Boleslav. Jako forma zpracování je použita metoda popisování, komparace (srovnávání) a analýzy.

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Úvodem je třeba říci, že všechny orgány činné v trestním řízení postupují podle jednotlivých ustanovení uvedených v zákoně číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád). Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.

Orgány činné v trestním řízení se podle § 12 odst. 1 trestního řádu rozumí soud, státní zástupce a policejní orgán.

Policejními orgány se podle § 12 odst. 2 trestního řádu rozumějí útvary Policie České republiky (dále jen „PČR“), Generální inspekce bezpečnostních sborů v řízení o trestných činech příslušníků Policie České republiky, příslušníků Vězeňské služby České republiky, celníků anebo zaměstnanců České republiky anebo v Celní správě České republiky, spáchaných v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů, pověřené orgány Vězeňské služby České republiky v řízení o trestných činech osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence, pověřené celní orgány v řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, a to i v případech, kdy se jedná o trestné činy příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů, a dále porušením právních předpisů při umístění a pořízení zboží v členských státech Evropských společenství, je-li toto zboží dopravováno přes státní hranice české republiky, a v případech porušení předpisů daňových, jsou-li celní orgány správcem daně podle zvláštních právních předpisů, pověřené orgány Vojenské policie v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil a osob, které páchají trestnou činnost proti příslušníkům ozbrojených sil ve vojenských objektech, proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž příslušné hospodařit Ministerstvo obrany, pověřené orgány Bezpečnostní informační služby v řízení o trestných činech příslušníků Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro hraniční styky a informace v řízení o trestných činech příslušníků Úřadu pro hraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství v řízení o trestných činech příslušníků Vojenského zpravodajství, pověřené orgány generální inspekce bezpečnostních sborů v řízení o trestných činech příslušníků

generální inspekce bezpečnostních sborů nebo o trestných činech zaměstnanců České republiky, zařazených k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů. Tím není dotčeno oprávnění státního zástupce podle § 157 odst. 2 písm. b) trestního řádu. Není-li dále stanoveno jinak, jsou uvedené orgány oprávněny ke všem úkonům trestního řízení patřícím do působnosti policejního orgánu.

Podle zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (dále jen zákon o soudnictví ve věcech mládeže), řízení v trestních věcech mladistvých je zákonem o soudnictví ve věcech mládeže a trestním řádem stanovená úprava postupu policejních orgánů, státních zástupců, soudů pro mládež a ostatních subjektů, jakož i osob zúčastněných na řízení v trestních věcech mladistvých (§ 1 až 9 zákon o soudnictví ve věcech mládeže a § 1 trestního řádu).

Trestní řízení je pojem, který upravuje zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, případně i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, jehož úkolem je náležitě zjistit, zda byl spáchán trestný čin, a je-li tomu tak, zjistit jeho pachatele a uložit mu podle zákona trest nebo ochranné opatření, učiněné rozhodnutí vykonat, případně jeho výkon zařídit, dále působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti a k výchově občanů.¹

Přípravným řízením se podle § 12 odst. 10 trestního řádu se rozumí úsek řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných nebo neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání, anebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.

Přípravné řízení zahrnuje:

- postup před zahájením trestního stíhání (§ 158 – 159b trestního řádu)
- vyšetřování (§ 160 – 175 trestního řádu)
- zkrácené přípravné řízení (§ 179a – 179f trestního řádu).

¹ JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo procesní*. Praha, 2002, s. 15.

Postup před zahájení trestního stíhání je upraven v hlavě deváté § 158 až 159b trestního řádu jako první stádium **trestního řízení** a je součástí **přípravného řízení** podle § 12 odst. 10 trestního řádu. Jedná se o počátek trestního procesu, jehož úlohou je zajišťovat podmínky, na základě nichž může být učiněn závěr o přechodu věci do dalšího úseku trestního řízení nebo závěr o tom, že tu takové podmínky chybí a je nutno věc řešit mimo rámec trestního řízení. Počíná sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných úkonů a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí a končí zahájením trestního stíhání nebo odložením věci, či jiným vyřízením věci, a v rámci něhož dochází k šetření, objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění jeho předpokládaného pachatele.

Po novele provedené zákonem č. 265/2001 Sb., se v širším rozsahu používá v trestním řádu i pojem **objasňování a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin** (srov. § 158 odst. 3, § 158a a § 159 odst. 1), který je někdy v důsledku legislativní techniky zkracován jen na „**prověřování**“ (srov. název § 159, dále i v § 159 odst. 2, 3).²

Prověřování a **vyšetřování** (§ 161 odst. 1 trestního řádu) jsou dvě navazující fáze přípravného řízení.

Od postupu před zahájením trestního stíhání je třeba oddělit postupy vykonávané policií podle zákona o Policii ČR (srov. § 69) v rámci tak zvané předprocesní fáze, neboť tato činnost není trestním řádem reglementována. Obecné ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu, které ukládá policejnímu orgánu povinnost učinit všechna nezbytná **šetření a opatření k odhalení** skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele, vyjadřuje pouze souvislost a návaznost procesních postupů na aktivity podle zákona o Policii ČR, neboť úprava postupu před zahájením trestního stíhání vychází z toho, že okamžikem oddělující od sebe šetření podle zákona o Policii ČR a podle trestního řádu je sepsání záznamu o zahájení úkonu trestního řízení.³

V literatuře se můžeme však setkat i s jiným názorem, např. podle J. Pipka⁴ je okamžikem, od něhož příslušník Policie ČR začíná plnit úkoly orgánu činného

² ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář-díl I.* Praha, 2002, s. 937.

³ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář- díl I.* Praha, 2002, s. 939.

⁴ MUSIL, J., et al. *Trestní právo procesní.* Praha, 2003, s. 562.

v trestním řízení s povinností postupovat výhradně podle trestního řádu, okamžik, kdy vnější podnět (trestní oznámení) vešel policejnímu orgánu ve známost, a v případě podnětu vzešlého z vlastních poznatků pak okamžik, ve kterém mohl policejní orgán poprvé učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu.

Vyšetřováním se podle trestního řádu (§ 161 odst. 1) označuje úsek trestního stíhání (od zahájení trestního stíhání) před podáním obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby.

Neodkladný úkon podle § 160 odst. 4, věty první, trestního řádu, je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.

Neopakovatelným úkonem podle § 160 odst. 4, věty druhé, trestního řádu, je takový úkon, který nebude možno před soudem provést.

3 ORGÁNY ČINNÉ V POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

Postup před zahájením trestního stíhání je především hlavním úkolem policejního orgánu, přičemž významné oprávnění v něm má státní zástupce, který se společně se soudcem může na některých úkonech podílet.

3.1 Policejní orgán

Policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 trestního řádu mohou postup před zahájením trestního stíhání konat bez ohledu na to, zda se jedná o útvar Policie ČR, nebo další orgány, které podle tohoto ustanovení mají stejné postavení jako útvary Policie ČR. Postup před zahájením trestního stíhání mohou konat ty útvary, které na základě interních organizačních předpisů Policie ČR⁵ plní v trestním řízení úkoly policejních orgánů, bez rozdílů, zda je tyto předpisy opravňují konat jak objasňování a prověřování podnětů k trestnímu stíhání, tak i vyšetřování. Zákon dále svěřuje policejním orgánům úkol odhalovat trestné činy a jejich pachatele a činit nezbytné kroky k prevenci trestné činnosti.

Úlohou policejního orgánu před zahájením trestního stíhání je odhalení a prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu a směřujících ke zjištění jeho pachatele, čímž jsou zároveň opatřovány nezbytné podklady pro zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu nebo pro vydání jiného rozhodnutí podle § 159a a § 159b trestního řádu. Současně se zde opatřují potřebné podklady, nezbytná vysvětlení, zajišťují stopy trestného činu a další důkazy, u nichž hrozí nebezpečí jejich zmaření, zničení nebo ztráty.

3.2 Státní zástupce

Státní zástupce má v postupu před zahájením trestního stíhání významné postavení. Jeho dominantní postavení je podloženo jeho povinností v tomto stadiu vykonávat dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení, přičemž hlavní náplní činnosti je prosazování zásady legality. Je oprávněn dávat policejnímu orgánu ústní a písemné pokyny. Ve výjimečných případech státní zástupce provádí jednotlivé úkony

⁵ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

nebo celý postup v prověřování. V přípravném řízení je státní zástupce oprávněn vyžádat si od policejního orgánu spisy ke kontrole postupu policejního orgánu při prověřování oznámení, včetně spisů v nichž nebylo zahájeno trestní řízení. Dále je oprávněn odejmout kteroukoliv věc policejnímu orgánu a přikázat ji jinému policejnímu orgánu nebo dočasně odložit zahájení trestního stíhání. Při prodloužení lhůty v prověřování je státní zástupce oprávněn policejnímu orgánu vydat pokyn s výčtem úkonů, které mají být splněny a stanovit novou lhůtu v prověřování věci. Státní zástupce může zrušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která nahradí vlastními, nebo může přikázat, aby úkony ve věci prováděla jiná osoba služebně činná v policejním orgánu. Při objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a je třeba použít operativně pátracích prostředků, vydává státní zástupce k jejich použití písemné povolení nebo na jejich použití vydává návrh k provedení úkonu, který se spisem postupuje místně příslušnému soudu. V případech, kdy policejní orgán provádí neodkladný nebo neopakovatelný úkon spočívající ve výslechu svědka nebo rekoncidence podle § 158a trestního řádu, státní zástupce navrhne provedení tohoto úkonu za účasti soudce, v zájmu garance jeho zákonnosti před zahájením trestního stíhání konkrétní osoby. V případech, kdy si státní zástupce vyhradí účast na procesním úkonu, vyrozumí jej policejní orgán nejméně 24 hodin před provedením takového úkonu, pokud nejde o procesní úkon, který nesnese odkladu. Státní zástupce ve smyslu ustanovení § 157 odst. 3 trestního řádu může v závažných a skutkově složitých věcech vyžadujících znalost speciálních oborů, vedle policejního orgánu, využít odborné pomoci konzultanta z příslušného potřebného speciálního oboru.⁶

Státní zástupce má zákonem uloženou povinnost přijímat oznámení o skutečnostech, že byl spáchán trestný čin. Po posouzení obsahu podání státní zástupce předá trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání učiněné na státním zastupitelství neprodleně policejnímu orgánu, který je příslušný k postupu před zahájením trestního stíhání, s pokynem k prověření. Pokud však již v této době existují skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, může státní zástupce vydat pokyn, aby policejní orgán vydal usnesení o zahájení trestního stíhání konkrétní osoby.

Od 1. 3. 2012 má státní zástupce přístup do systému Evidence trestního řízení

⁶ ŠÁMAL, P., et al. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 189.

Policie ČR, kdy může provádět kontrolu spisu v elektronické formě a v systému vydávat pokyny policejnímu orgánu formou textu v editačním poli, popř. připojením souboru s pokyny.

3.3 Soud

Hlavní úlohou soudce v postupu před zahájením trestního stíhání se omezuje na rozhodování nebo přezkoumání úkonů trestního řízení, které mohou mít rozhodující procesní význam, při kterých dochází nebo může dojít k omezení lidských práv a základních svobod, kterým vždy předchází vnější podnět. Může se jednat o případ, kdy policejní orgán provádí neodkladný nebo neopakovatelný úkon, kde je nutná účast soudce na místě úkonu (např. rekognice nebo výslech svědka podle § 158a trestního řádu). Dalším příkladem jsou úkony v prověřování, které lze provést pouze na základě povolení nebo příkazu soudce (např. příkaz k provedení domovní prohlídky podle § 83 trestního řádu, příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu nebo povolení ke sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu).

Soudce na základě principu oficiality přijímá trestní oznámení, které ze zákona musí neprodleně zaslat státnímu zástupci. Trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání státní zástupce neprodleně postoupí policejnímu orgánu, který je příslušný k postupu před zahájením trestního stíhání, s písemným pokynem k prověřování. V případě, že již v této době existují skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, státní zástupce může vydat pokyn, aby policejní orgán vydal usnesení o zahájení trestního stíhání konkrétní osoby.

4 ÚČEL A FUNKCE POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

Hlavním účelem postupu před zahájením trestního stíhání je rozhodnout, jestli na základě podnětu bude nebo nebude zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu. Ke splnění účelu musí být získány určité poznatky, aby podezření v podnětu mohlo být řádně a zákonným postupem ověřeno. Řeší se zde i otázka, zda o skutku, který je předmětem podnětu k trestnímu stíhání, bude konáno trestní stíhání, tedy řízení, ve kterém se bude rozhodovat o otázkách trestního řízení, týkajících se rozhodnutí o vině a trestu nebo zda bude s podmínkou naloženo jiným způsobem.

Postup před zahájením trestního stíhání má podle J. Pipka⁷ tyto *hlavní funkce*:

- **iniciační funkce**, která je rozdělena:
 - a) na povinnost policejního orgánu a státního zástupce přijímat a zabývat se podněty k trestnímu stíhání
 - b) na formální zahájení trestního stíhání, a to buď sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, případně provedením potřebných neodkladných nebo neopakovatelných úkonů s bezprostředně následujícím sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, nebo rozhodnutím o zahájení trestního stíhání
- **verifikační funkce** má za úkol na základě konkrétně zjištěných skutečností objasnit a prověřit, jestli podezření z trestného činu založené na podnětu k trestnímu stíhání je možné charakterizovat jako vyšší stupeň pravděpodobnosti, že byl spáchán trestný čin určitou osobou
- **vyhledávací funkce** je dána tím, že splnění úkolů postupu před zahájením trestního stíhání je nutné vyhledat a shromáždit poznatky, o které by se mohly orgány činné v trestním řízení opřít, přičemž tyto podklady slouží k postupu a rozhodování v této fázi přípravného řízení, ale i v některých případech, zejména v případě neodkladných nebo neopakovatelných úkonů i v dalších fázích a stádiích trestního řízení
- **fixační funkce** se v této fázi týká především těch vyhledávaných důkazů, které byly

⁷ MUSIL, J., et al. *Trestní právo procesní*. Praha, 2003, s. 552-553.

získány na základě neodkladných nebo neopakovatelných úkonů, přičemž se tímto způsobem procesně účinným způsobem zachycují pro potřeby budoucího použití důkazy, které často v průběhu doby podléhají zkáze a ztrácejí na kvalitě, a tím i na procesní účinnosti

- ***funkce legality** je jedna z nejvýznamnějších funkcí před zahájením trestního stíhání, kdy tímto postupem se na jedné straně přijímáním podnětů a objasňováním podnětů a prověřováním z nich plynoucích podezření ze spáchání trestného činu zajišťuje, aby všechny takové skutky byly ve veřejném zájmu trestně stíhány, ale také na druhé straně, aby trestně stíhány byly jen ty skutky, u kterých se takové podezření potvrdí v takovém stupni, že lze s vyšší pravděpodobností očekávat odsouzení určité osoby*
- ***garanční funkce** směřuje k zabezpečení toho, aby do ústavně a mezinárodními konvencemi garantovaných práv osob bylo zachováno v nejmenší možné a nutné míře, tedy aby trestní stíhání, které s takovými zásahy spojeno, se konalo nebo bylo zahajováno, jen v takových případech, kde jsou pro to splněny zákonné předpoklady, tedy aby byly stíhány všechny skutky, které jsou trestnými činy a naopak nebyly stíhány skutky, které jimi nejsou.*

Postup před zahájením trestního stíhání naplňuje smysl významných základních zásad trestního řízení a právě pro toto rané stádium je velmi důležité uplatnění zásady řádného zákonného procesu. Prosazení této zásady je velice důležité, neboť v tomto stadiu, které spočívá často na operativní činnosti a úkonech policejních orgánů spojených s použitím operativně pátracích prostředků, různých šetření a opatřování potřebných podkladů, které často vyžadují neformální postupy. V těchto případech policejní orgán s ohledem na postup stanovený v trestním řádu často postupuje podle úprav, které jsou obsaženy v interních předpisech.⁸

⁸ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

5 PRŮBĚH POSTUPU PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

5.1 Podněty k trestnímu stíhání

Podle § 158 odst. 1 trestního řádu je policejní orgán povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele; je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti. Toto ustanovení zakotvuje obecně formulovanou povinnost policejního orgánu provádět postupy (převážně podle zákona o Policii ČR), které v konečném výsledku směřují k odhalení skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu, přičemž jde ještě o povinnost konat opatření směřující k prevenci trestné činnosti. Tyto úkoly zákon svěřuje policejním složkám, jelikož mají nejlepší podmínky, zejména personální, technické a organizační k této činnosti.

Povinnost opatřovat si vlastní poznatky o spáchaných trestných činech vyplývá z ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu a z ustanovení § 2 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR.

V ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu není definována úprava, která by vymezovala procesní pravidla pro provádění úkonů k objasnění věci a zjištění pachatele trestného činu a neposkytuje zároveň ani žádné procesní nástroje, které lze k tomuto účelu použít. Vytváří pouze časový prostor pro postupy policejních orgánů, kterým je svěřeno odhalování a objasňování trestné činnosti, k provádění takových úkonů, kterými je možné dosáhnout účelu trestního řízení podle § 1 odst. 1 trestního řádu. Postupem podle jiných právních předpisů, než podle trestního řádu, tedy zejména podle zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR, na které se ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu odkazuje, nelze nahrazovat úkony trestního řízení. Policejní orgán je povinen zahájit trestní řízení neprodleně v okamžiku, jakmile zjistí skutečnosti nasvědčující podezření z trestného činu v rozsahu, který je uvedený v § 158 odst. 3 větvě první a třetí trestního řádu. Postup policejního orgánu podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, při prověřování oznámení nebo podnětu podle § 158 odst. 1 trestního řádu, nepodléhá

výkonu dozoru státního zástupce.⁹

Trestní řád stanoví v § 158 odst. 2 povinnost přijímat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, státnímu zástupci a policejnímu orgánu, který je povinen oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje, a pokud o to oznamovatel požádá, do jednoho měsíce od oznámení jej vyrozumět o učiněných opatřeních. Státní zástupce a policejní orgán mají povinnost se vypořádat se všemi poznatky, které svědčí o podezření ze spáchání trestného činu a učinit všechna opatření, aby bylo rozhodnuto o trestním stíhání. Poznatky nebo podněty mohou být získány studiem spisů v jiných trestních věcech, ale též i z tisku, televize, rozhlasu, internetu a podobně.

Trestní oznámení mohou přicházet:

- *od státních orgánů, které mají za povinnost podle ustanovení § 8 odst. 1 trestního řádu neprodleně oznamovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin*
- *od právnických osob, které z povahy své činnosti získávají poznatky o skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, například zdravotnická zařízení, státní podniky*
- *od fyzických osob, které se staly obětí trestného činu, a od fyzických osob, u nichž oznamovací povinnost existuje a jejichž neoznámení je trestné, kdy se jedná o trestné činy uvedené v neoznámení trestného činu podle § 368 trestního zákoníku.*

Oznamovací povinnost nemá advokát nebo advokátní koncipient, který se dozví o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem advokacie nebo právní praxe. Dále oznamovací povinnost také nemá duchovní registrovaný k výkonu církve a náboženské společnosti s oprávněním zvláštních práv, dozví-li se o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo v souvislosti s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství (§ 368 odst. 3 trestního zákoníku).

Trestní oznámení jsou jednou z forem podání a také se řídí jejich zákonným režimem, kdy jeho obsah upravuje § 59 trestního řádu s názvem „Podání“ a § 55 odst.

⁹ *Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 1/2012 Sb.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-11].

Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=5709&d=321101>>.

1 trestního řádu s názvem „*Protokol*“. Trestní oznámení se posuzuje vždy podle svého obsahu bez ohledu na to, jak je označeno.

5.2 Druhy trestních oznámení

Trestní oznámení může být učiněno ústně do protokolu, písemně, telefonicky, telegraficky, telefaxem, dálnopisem. Je-li činěno v elektronické podobě (e-mailem), musí být podepsáno elektronicky způsobem uvedeným v zákoně č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. Trestní řád neupravuje přijetí telefonického oznámení. Postup při převzetí oznámení je upraven v čl. 30 Závazného pokynu policejního prezidenta číslo 30/2009 v platném znění (dále jen ZP PP), kde je uvedeno, že policejní orgán je povinen převzít, osobní, *telefonické*, písemné nebo jinak učiněné oznámení.¹⁰

Mezi jiné podněty, které nejsou trestními oznámeními, patří například informace z tisku, televize, rozhlasu, internetu, letáků a anonymních oznámení.

Každé oznámení a jiný podnět policejní orgán stanoveným postupem převezme, zaeviduje a prověří, přičemž v případě telefonického nebo anonymního oznámení ihned provede prověrku k identifikaci oznamovatele, od kterého byl podnět převzat.

Podle § 59 odst. 4 trestního řádu, pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání (tj. i z trestního oznámení) patrné, kterému orgánu činnému v trestním řízení je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno.

Činí-li se ústně trestní oznámení, je nutno oznamovatele vyslechnout k:

- *okolnostem, za kterých byl čin spáchán*
- *osobním poměrům osoby, na kterou se oznámení podává*
- *důkazům o výši škody způsobené oznámeným činem*
- *v případě, že oznamovatel je zároveň poškozeným nebo jeho zmocněncem, musí být vyslechnut též o tom, zda žádá, aby soud rozhodl v trestním řízení o jeho nároku na náhradu škody.*

Při přijetí oznámení se nejprve učiní všechna potřebná opatření, aby se zamezilo

¹⁰ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

pachateli v pokračování trestné činnosti, tedy policejní orgán provede potřebné neodkladné a neopakovatelné úkony, a až poté se sepisuje protokol o trestním oznámení. Příkladem je telefonické oznámení, kdy oznamovatel zavolá na linku 158, že se nachází před svým rodinným domem. V průběhu oznámení uvádí, že má otevřené a poškozené vstupní dveře do domu, a z domu je slyšet pohyb osoby. Několikrát se rozsvítí i světlo uvnitř domu, které je vidět před jeho domem. Má tedy důvodné podezření, že se pachatel nachází uvnitř domu a snaží se odcizit věci z domu. Po přijetí telefonického oznámení je nutné nejprve prověřit místo činu, provést úkon spočívající v zadržení pachatele a zajištění místa činu, a až poté sepisovat s oznamovatelem oznámení.

Policejní orgán je povinen oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje a oznamovatele vyslechne do „*Protokolu o trestním oznámení*“¹¹. Cílem výslechu oznamovatele je jednak potvrdit nebo vyvrátit existenci skutečností uvedených v trestním oznámení, zejména získat poznatky potřebné k odhalení jiných, z hlediska znaků skutkové podstaty významných skutečností. Je-li oznamovatelem zároveň poškozeným nebo jeho zmocněncem, vyslechne se též o tom, zda žádá, aby soud rozhodl v trestním řízení o jeho nároku na náhradu škody podle § 43 odst. 3 trestního řádu. V případě, že oznamovatel je osobou, která je v trestním řízení poškozena, potvrdí svým podpisem „*Poučení poškozeného v trestním řízení*“¹². Pokud je trestní stíhání osoby podmíněno souhlasem poškozeného, je nutné, aby poškozený byl poučen podle § 163 trestního řádu (*trestní stíhání se souhlasem poškozeného*) a podepsal podle ustanovení § 163 odst. 1 trestního řádu „*Poučení poškozeného v trestním řízení*“¹³, kde má právo odepřít souhlas k trestnímu stíhání, případně udělit souhlas k trestnímu stíhání. Dále poškozený podepisuje „*Poučení o poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných*“¹⁴. Pokud o to oznamovatel požádá, do jednoho měsíce od oznámení je vyrozuměn o učiněných opatřeních (§ 158 odst. 2 trestního řádu).

Zjistí-li policejní orgán, že se dítě mladší než patnáct let dopustilo činu jinak trestného, informuje o tom bez odkladu státního zástupce a po prošetření věci v rozsahu

¹¹ Příloha č. 1

¹² Příloha č. 2

¹³ Příloha č. 3

¹⁴ Příloha č. 4

uvedeném v ustanovení § 2 odst. 5 a § 89 odst. 1 trestního řádu, postupuje podle zvláštního předpisu (srov. zákon o soudnictví ve věcech mládeže), a poté předá věc s důkazním materiálem a podnět k podání návrhu na zahájení řízení před soudem pro mládež státnímu zástupci. Na žádost rodičů nebo jiného zákonného zástupce jim policejní orgán sdělí podstatu jednání dítěte mladšího patnácti let, které je předmětem prověřování. O delikventním jednání dítěte mladšího patnácti let policejní orgán informuje též orgán sociálně-právní ochrany dětí. Zjistí-li policejní orgán, že dítě mladší patnácti let je třeba umístit v zařízení pro výkon ústavní výchovy, podá orgánu sociálně-právní ochrany návrh na takové umístění. Návrh na umístění pro zařízení pro výkon ústavní výchovy je třeba podat vždy, když je dítě mladší patnácti let podezřelé ze spáchání činu jinak trestného, za který zákon umožňuje uložit výjimečný trest.¹⁵

Je-li z obsahu trestního oznámení patrné, že jde o trestný čin, popřípadě kdo je jeho pachatelem, a není potřebné bezprostředně provádět úkony k zabránění pokračování trestného činu nebo k odvrácení hrozícího nebezpečí, postupuje policejní orgán v souladu se svou věcnou příslušností a to tak, že sepíše „*Záznam o zahájení úkonů trestního řízení*“¹⁶ podle § 158 odst. 3 trestního řádu, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje a způsob, jakým se o nich dozvěděl.

Sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení je formálně zahájeno přípravné řízení, přičemž tento záznam plní funkci:¹⁷

- *informovat státního zástupce o tom, že bylo zahájeno přípravné řízení (opis záznamu je třeba státnímu zástupci zaslat do 48 hodin od zahájení trestního řízení)*
- *garantovat subjektům zúčastněným na prověřování, že bude při provádění úkonů postupováno podle trestního řádu*
- *vymezit podmět prověřování, skutkové okolnosti vyplývající z podnětu, pro které bylo trestní řízení zahájeno.*

¹⁵ NOVOTNÝ, F., a kol., *Praktikum Trestní právo procesní*. Plzeň, 2006, s. 146.

¹⁶ Příloha č. 5

¹⁷ MUSIL, J., et al., *Trestní právo procesní*. Praha, 2003, s. 566-567.

V záznamu o zahájení úkonů trestní řízení policejní orgán uvede:¹⁸

- *skutkové okolnosti, pro které se řízení zahajuje, jsou ty okolnosti, které jsou předmětem podnětu, a které vzbuzují podezření, že byl spáchán trestný čin, a jsou důvodem pro zahájení trestního řízení, tedy se jedná o prvotní vymezení skutku*
- *způsob, jakým se o nich dozvěděl, zde by mělo být popsáno předchozí policejní neformální a operativní šetření, které vedlo k podezření ze spáchání trestného činu, přičemž popis šetření může mít význam nejen z hlediska potvrzení věrohodnosti samotného podnětu, ale i pro další zaměření postupu při prověřování, včetně vyhledání pramenů vysvětlení, potřebných podkladů a stop.*

V teritoriu Mladá Boleslav policejní orgán v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu uvádí název policejního orgánu, číslo jednací trestního spisu, místo a datum sepsání záznamu, datum oznámení, oznamovatele, způsob oznámení nebo jiný podnět, ve věci, datum a místo spáchání trestného činu, osobu, která by mohla být podezřelá, právní kvalifikaci, popis skutku, poškozeného, výši škody nebo jiný následek, další důležité skutečnosti a podpisovou doložku zpracovatele a vedoucího oddělení.

Zákon nepožaduje, aby záznam o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu obsahoval stanovení právní kvalifikace trestného činu, pro který se prověřování povede. V případě, že uvedený záznam neobsahuje podrobný popis všech skutkových okolností, pokud ale tyto existují v objektivní realitě a jsou dokumentovány ve spise policejního orgánu, není to samo o sobě na újmu zákonnosti, ani samotného záznamu o úkonech, ani následně vedeného prověřování, byť to může činit obtíže státnímu zástupci přezkoumávajícímu zákonnost zahájení trestního řízení na základě doručeného záznamu. V případě, že v průběhu prověřování dojde ke změně skutkových okolností nebo právní kvalifikace trestného činu, není nutné záznam o úkonech doplňovat, opravovat, měnit nebo jej na základě formálních důvodů rušit. Záznam o úkonech lze zrušit jen pro nezákonnost vedeného trestního řízení, kterou je nutno odvozovat nikoliv z formálních náležitostí záznamu, ale od neexistence důvodů pro provádění úkonů trestního řízení. Jedná se o případy, kde není dáno podezření z trestného činu, přičemž musí být dodržena podmínka, že sepsání záznamu

¹⁸ MUSIL, J., et al. *Trestní právo procesní*. Praha, 2003, s. 567.

nepředcházelo provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, jímž se jinak ve smyslu § 158 odst. 3 věty třetí trestního řádu zahajuje trestní řízení v této fázi (srov. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb.), lze takový záznam o úkonech zrušit.¹⁹

V některých případech záznam o zahájení úkonů trestního řízení být sepisován nemusí. Například tehdy, jestliže na podkladě trestního oznámení není třeba vůbec prověřování provádět, protože zjevně nejde o podezření z trestného činu (popřípadě takové jednání přestupkem, jiným správním deliktem nebo kázeňským či kárným proviněním), anebo se sice jedná o podezření z trestného činu, ale trestní stíhání je nepřipustné [pak se může ihned vydat usnesení o odložení věci podle § 159 odst. 1 nebo 2 trestního řádu nebo opatření podle § 159a odst. 1 písm. a) nebo b) trestního řádu]. Výjimečně by se záznam o zahájení úkonů trestního řízení nepsával ani tehdy, pokud přichází v úvahu již na počátku řízení vydání usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 trestního řádu). Naproti tomu se musí záznam o zahájení úkonů sepisovat, je-li prováděno prověřování na základě vlastních poznatků policejního orgánu, jsou-li rovněž splněny podmínky, které důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin.²⁰

V těchto případech otázkou zůstává, zda samotný záznam o zahájení úkonů trestního řízení lze zahrnout do prověřování, přičemž podle jednoho z názorů toto možné není.²¹ Opačně k tomu např. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb.²², podle něhož tento úkon zařadit do prověřování, které začíná jeho sepsáním, nepochybně lze.

Pokud se v teritoriu Mladá Boleslav s oznamovatelem sepíše protokol o trestním oznámení, ale z obsahu jeho oznámení policejní orgán zjistí, že by se věc měla šetřit pro podezření z trestného činu, ale nemá dostatek podkladů, které by nasvědčovaly tomu, že byl spáchán trestný čin, věc se na Územním odboru Mladá Boleslav zaeviduje v systému Policie ČR jako trestný čin pod číslo jednací. Ve věci příslušný policejní orgán provádí šetření podle § 158 odst. 1 trestního řádu a vyžaduje vysvětlení podle §

¹⁹ *Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 1/2012 Sb.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=5709&d=321101>>.

²⁰ NOVOTNÝ, F., a kol., *Praktikum Trestní právo procesní*. Plzeň, 2006, s. 148-149.

²¹ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář-díl I*. Praha, 2002, s. 937.

²² *Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb.* [online]. 2003 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2885&d=25658>>.

61 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR, za účelem odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele. V minulosti se v praxi vyžadovala vysvětlení podle § 12 zákona číslo 283/1991 Sb., o Policii ČR, přičemž tento *postup nebyl zcela správný*, protože ustanovení § 12 uvedeného zákona umožňovalo pouze vysvětlení od osob při odhalování přestupku a jeho pachatele, dále pro vypátrání hledaných nebo pohřešovaných osob a věcí. Po získání podkladů policejní orgán neprodleně zahájil úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu.

Ve většině případů se v teritoriu Mladá Boleslav sepisuje záznam o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního, neboť se důvěřuje oznamovateli nebo poškozenému a skutečnosti uvedené v jeho oznámení se považují za pravdivé. Policejní orgán prověřuje každé podané oznámení, aby mohl vydat rozhodnutí ve věci. V několika případech bylo prověřováním prokázáno, že se ve věci nejedná o podezření z trestného činu a policejní orgán vydal rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 159a odst. 1 trestního řádu.

V Mladé Boleslavi policejní orgány také šetří případy, které jsou evidovány jako přestupky. V případě, že šetřením je později zjištěno, že se ve věci jedná o trestné činy, jsou přestupkové spisy převedeny na trestné činy a policejní orgán neprodleně sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu a postupuje v souladu s trestním řádem.

Jak již bylo uvedeno, pokud nejsou zahájeny úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu a věc je vedena jako trestný čin, jsou od osob vyžadována vysvětlení podle § 61 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR. V případě, že by bylo požadováno vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního, byl by tento postup *v rozporu se zákonem*. V této chvíli nastává okamžik, jestli vysvětlení od osob podle § 61 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR, lze použít v trestním řízení nebo je nutné všechny osoby vyzvat, aby podaly vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu. Okresní státní zastupitelství v Mladé Boleslavi požaduje, aby v okamžiku sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu, bylo opětovně provedeno vysvětlení všech osob podle § 158 odst. 6 trestního řádu, neboť sepsáním záznamu je zahájeno trestní řízení a osoby podávající vysvětlení musí být řádně poučeny podle trestního řádu. Jako podstatné pro tento postup uvádí skutečnost, že úřední záznam o vysvětlení osob podle § 158 odst. 6 trestního řádu, lze v řízení před soudem užít jako důkaz pouze za podmínek stanovených tímto zákonem, např. při hlavním líčení ve

zjednodušeném řízení podle § 314d odst. 2 trestního řádu lze se souhlasem státního zástupce a obviněného přečíst i úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů podle § 158 odst. 3 a 6 trestního řádu.

Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ČR č. 5/2003 Sb.²³, uvádí skutečnost, že není nutné provádět opakovaná vysvětlení požadovaná od osob podle § 12 zákona číslo 283/1991 Sb. o Policii ČR před zahájením úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu a opětovně požadovat vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu po zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu. Konkrétně se jedná o případy, kdy v obsahu podaných vysvětlení nenastane žádná zásadní změna, která by měla vliv na průběh přípravného řízení.

V trestním řádu je celé prověřování, jeho postupy a úkony koncipovány tak, aby řízení na jedné straně bylo jednoduché a rychlé, na druhé straně poskytlo dostatečné podklady pro požadované závěry. Prověřování nenahrazuje vyšetřování ani řízení před soudem, má vytvořit co nejrychleji předpoklady pro rozhodnutí ve věci nebo pro případné zahájení trestního stíhání.

5.3 Oprávnění policejního orgánu v rámci prověřování

K ojasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřuje policejní orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu. Podle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu je policejní orgán **oprávněn**, kromě úkonů uvedených v hlavě deváté trestního řádu, zejména:

- *vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů*
- *vyžadovat odborné vyjádření a znalecké posudky pro posouzení věci*
- *obstarávat potřebné podklady, spisy a jiné písemné materiály*
- *provádět ohledání věci a místa činu*
- *vyžadovat za podmínek uvedených v § 114 trestního řádu k provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu*
- *pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek uvedených v § 114 trestního řádu, snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti*

²³ Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 5/2003 Sb. [online]. 2003 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2885&d=25654>>.

osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činů

- *za podmínek stanovených v § 76 trestního řádu zadržet podezřelou osobu*
- *za podmínek stanovených v § 78 až 81 trestního řádu činit rozhodnutí a opatření v těchto ustanoveních naznačená*
- *způsobem uvedeným v hlavě čtvrté provádět neodkladné a neopakovatelné úkony, pokud podle trestního řádu jejich provedení nepatří do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.*

Policejní orgán je podle § 158 odst. 7 trestního řádu oprávněn vyzvat osobu²⁴, aby se dostavila k podání vysvětlení ve stanovené době na určené místo, kdy v řízení o zvlášť závažném trestném činu je osoba povinna výzvě vyhovět ihned. Policejní orgán ve výzvě uvede přesné označení místa, den a hodinu podání vysvětlení, předmět vysvětlení (jako předmět vysvětlení nelze např. uvést „úřední jednání“) a jaké písemnosti, doklady nebo věci si má osoba sebou přinést. Výzva obsahuje poučení, kde je osoba upozorněna na následky nevyhovění výzvy. Jestliže se osoba, která byla řádně vyzvána k podání vysvětlení, bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předvedena. Na to a na jiné následky nedostavení (uložení pořádkové pokuty podle § 66 odst. 1 trestního řádu) musí být taková osoba předem upozorněna. V Mladé Boleslavi je osobě, která nerespektuje výzvu policejního orgánu a bez dostatečné omluvy se nedostaví k podání vysvětlení, uložena pořádková pokuta podle § 66 odst. 1 trestního řádu. Pořádková pokuta může být uložena opětovně, přičemž součet pokut však v takovém případě nesmí přesáhnout 50.000,-Kč.

Policejní orgán je oprávněn požadovat prokázání totožnosti od osoby, která má podat vysvětlení, tedy její jméno, příjmení, datum narození a adresu bydliště. Osoba je řádně poučena o odpovědnosti za uvedení vědomě nepravdivých údajů, dále podle ustanovení 100 odst. 2 trestního řádu, podle kterého nemusí podat vysvětlení v případě, jestliže by vysvětlením způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, manželu, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocítovala jako újmu vlastní. Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by porušila státem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti zproštěna příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto

²⁴ Příloha č. 6

povinnost má. Osoba podávající vysvětlení musí být poučena ve smyslu zákona o utajovaných informacích (pokud této povinnosti nebyla příslušným orgánem zbavena). Nasvědčují-li zjištěné okolnosti, že osobě podávající vysvětlení bude třeba jako svědkovi poskytnout ochranu, je třeba při sepisování úředního záznamu postupovat podle § 55 odst. 2 trestního řádu.

Při podání vysvětlení má každý právo na právní pomoc advokáta. Do provádění úkonu vysvětlení není advokát oprávněn zasahovat. Nepřísluší mu ani oprávnění vyplývající z ustanovení § 55 odst. 1 písm. f) trestního řádu, tedy uplatnit námitky proti průběhu úkonu a obsahu protokolu, neboť o podaném vysvětlení se sepisuje úřední záznam nikoliv protokol.

Úkony přípravného řízení, kterých se účastnila osoba mladistvá, provede zpravidla policejní orgán určený k úkonům v trestních věcech mladistvých osob, státní zástupce specializovaný na věci mládeže nebo soudce soudu pro mládež, ledaže nelze zajistit provedení úkonů takovým orgánem činným podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže a provedení úkonů nelze odložit. To platí i provedení dožadání jiného policejního orgánu (§ 41 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže).

Osoba mladistvá musí mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonů odložit a vyznění obhájce o něm zajistit (§ 42 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže).

Osoba podávající vysvětlení, s výjimkou podezřelého, je povinna vypovídat pravdu a nic nezamlčet (§ 158 odst. 8 trestního řádu). Vysvětlení může odepřít jen v případech zákonné překážky, jak je uvedeno shora. K podání vysvětlení, pokud zde není některý z důvodů, pro který je osoba oprávněna vysvětlení odmítnout, může být taková osoba (mimo podezřelého) donucována uložením pořádkové pokuty (§ 66 odst. 1 trestního řádu).

O obsahu vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu, které nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, se sepíše úřední záznam.²⁵ Úřední záznam slouží státnímu zástupci a obviněnému ke zvážení návrhu, aby osoba, která takové vysvětlení podala, byla vyslechnuta jako svědek, a soudu k úvaze, zda takový důkaz provede. Úřední záznam lze v řízení před soudem užít jako důkaz pouze za

²⁵ Příloha č. 7

podmínek stanovených v trestním řádu. Je-li ten, kdo podal vysvětlení, později vyslýchán jako svědek nebo jako obviněný, nemůže mu být záznam přečten, nebo jinak konstatován jeho obsah.

V Mladé Boleslavi policejní orgán požaduje po osobě, která podala vysvětlení do úředního záznamu podle § 158 odst. 6 trestního řádu, podepsání každé stránky záznamu, jako doklad potvrzující skutečnost, že osoba celý úřední záznam přečetla a souhlasí s jeho obsahem. Na základě požadavku státního zastupitelství v Mladé Boleslavi policejní orgán požaduje podpis od každé osoby podávající vysvětlení, pokud osoba odmítne podepsat záznam, skutečnost se zaznamená na každou stránku záznamu a potvrdí podpisy přítomných policistů (podpis nejméně dvou policistů s osobními evidenčními čísly).

Úřední záznam, který nemá povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, by zpravidla neměl být podepsán osobou, která vysvětlení podala. Podepsán touto osobou může být jen v těch případech, kdy se jedná o úřední záznam sepsovaný pro účely zkráceného přípravného řízení, pokud osoba, která vysvětlení podala, uvádí zcela zásadní skutečnosti pro pozdější vyřízení věci podáním návrhu na potrestání. Dále by mohl být podepsán i tehdy, pokud má policejní orgán za to, že obsah podaného vysvětlení má zcela zásadní význam pro další řízení ve věci, v níž se nekoná zkrácené přípravné řízení, zejména tehdy, pokud osoba vnímala skutečnosti velmi důležité pro postup ve věci.²⁶

Kdo se dostaví na výzvu k podání vysvětlení, má nárok na náhradu nutných výdajů podle zvláštního právního předpisu upravujícího cestovní náhrady a prokázaného ušlého výdělku za stejných podmínek jako svědek. Nárok nemá ten, kdo byl vyzván k dostavení se pro své protiprávní jednání (§ 158 odst. 10 trestního řádu).

Podle § 158a trestního řádu je-li při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a zjišťování jeho pachatele třeba provést neodkladný nebo neopakovatelný úkon, spočívající ve výslechu svědka²⁷ nebo v rekognici, provede se na návrh státního zástupce takový úkon za účasti soudce. Soudce v takovém případě odpovídá za zákonnost provedení úkonu a k tomuto cíli může do průběhu úkonu zasahovat. Soudci však nepřísluší přezkoumávat závěr státního zástupce o tom, že úkon je podle zákona neodkladný nebo neopakovatelný.

²⁶ NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní kodexy a související předpisy*. Praha, 2002, s. 897.

²⁷ Příloha č. 8

Jako svědka vyslechne i osobu mladší čtrnácti let a osobu, o jejíž schopnosti správně a úplně vnímat, zapamatovat si nebo reprodukovat jsou s ohledem na její psychický stav pochybnosti, jestliže lze předpokládat, že další prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání bude trvat delší dobu, zejména proto, že nebyla zjištěna osoba, u níž je dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala a v důsledku toho nelze zahájit trestní stíhání a hrozí ztráta důkazní hodnoty výpovědi, je možno vyslechnout jako svědka i osobu, jejíž výpověď má podle odůvodněného předpokladu rozhodující význam pro zahájení trestního stíhání, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že by mohl být na takovou osobu pro její výpověď vyvíjen nátlak, anebo hrozí z jiného důvodu, že bude ovlivněna její výpověď. Pokud výslechy těchto osob nebyly po zahájení trestního stíhání provedeny znovu podle § 164 odst. 4 trestního řádu, lze protokoly o jejich výslechu v hlavním líčení číst podle § 211 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) trestního řádu, jinak je lze pouze předeštit podle § 212 trestního řádu (§ 158 odst. 9 trestní řádu).

Úkon spočívající ve výslechu svědka podle § 158a trestního řádu se v teritoriu Mladá Boleslav aplikuje v případě, že byl spáchán trestný čin na osobu, která je zařazená v kategorii „*Senior*“, tedy za podmínky, že prověřování bude trvat delší dobu a osoba je vysokého věku (nejméně 80 let).

Za dobu své praxe a zpracováním trestních spisů mohou konstatovat skutečnost, že v řízení před soudem se jako důkazy uznávají úkony provedené podle trestního řádu, kdy se jedná např. o odborná vyjádření, znalecké posudky, spisy a písemné materiály, protokoly o ohledání (místa, věci, osoby), výsledek zkoušky krve, rozbor biologického materiálu, obrazové a zvukové záznamy, záznamy o prohlídce těla, výsledky daktyloskopického zkoumání. Jedná se o takové důkazy, na jejichž provedení nemá zásadní vliv skutečnost, v jaké fázi trestního řízení byly provedeny, ale způsob jejich provedení.

Mezi nejčastější úkony prováděné policejním orgánem v teritoriu Mladá Boleslav patří zejména: vyžádání údajů podle § 8 odst. 2 trestního řádu, které jsou předmětem bankovního tajemství, přibrání tlumočnicka podle § 28 trestního řádu, zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu podle § 76 odst. 1 trestního řádu nebo převzetí osoby, která byla omezena na osobní svobodě kýmkoliv podle § 76 odst. 2 trestního řádu, zajištění věci podle § 78 trestního řádu, vydání usnesení podle § 80 odst. 1 trestního řádu, osobní prohlídka podle § 82 odst. 3 trestního řádu, přibrání znalce

podle § 105 trestního řádu, ohledání věci nebo místa činu podle § 113 trestního řádu. *Ve výjimečných případech se provádí úkony:* domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků podle § 82 odst. 1, 2 trestního řádu, vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek podle § 83c trestního řádu, rekognice podle § 104b trestního řádu, prověrka na místě podle § 104e trestního řádu, výslech svědka podle § 158a trestního řádu, jiné úkony, pokud vyplývají z povahy věci, a jsou realizovány za podmínek podle § 160 odst. 4 trestního řádu.

5.4 Operativně pátrací prostředky

Novela trestního řádu provedená zákonem číslo 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002, převzala úpravu používání operativně pátracích prostředků, která byla do té doby obsažena v zákoně číslo 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Smyslem této změny bylo zejména rozšíření možnosti státního zástupce vykonávat v této oblasti dozor, ale také k zajištění procesní využitelnosti výsledků této činnosti pro další trestní řízení. Účelem operativně pátrací činnosti je vykonávat takovou činnost, jejímž cílem je zabránit trestným činům, odhalit je a objasnit jejich pachatele. Další činností je pátrání po osobách a věcech, které jsou touto činností vyhledávány.²⁸

V rámci přípravného řízení o úmyslném trestném činu je možné za podmínek v trestním řádu, není-li v zákoně stanoveno jinak, používat operativně pátrací prostředky, kterými se rozumí:

- *předstíraný převod podle § 158c trestního řádu*
- *sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu*
- *použití agenta podle § 158e trestního řádu.*

Trestní řád stanoví zásadu, že používání operativně pátracích prostředků nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení. Tyto prostředky je možné použít jen tehdy, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztížené (tzv. subsidiarita použití operativně pátracích prostředků). Práva a svobody osob lze omezit jen v míře nezbytně nutné (§ 158b odst. 2 trestního řádu). Úkony spojené s využíváním operativně pátracích

²⁸ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář-díl I.* Praha, 2002, s. 967 - 968.

prostředků mohou být úkony neodkladnými nebo neopakovatelnými (§ 158 odst. 3 trestního řádu), a proto je možno sepsat záznam o zahájení úkonů trestního řízení až po jejich použití. V záznamu je však třeba uvést skutkové okolnosti, z kterých vyplývá, že jde o úmyslný trestný čin.²⁹

Policie je oprávněna použít na žádost zahraničního bezpečnostního sboru operativně pátrací prostředky, je-li to třeba k objasnění skutku, který by byl v České republice úmyslným trestným činem. Zvukové záznamy (zachycené použitím magnetofonu prostorového odposlechu, atd.), obrazové záznamy (zachycené za pomoci skryté kamery, fotoaparát, atd.), a jiné záznamy opatřené prostřednictvím počítačů, elektronické pošty nebo získané při použití operativně pátracích prostředků způsobem odpovídajícím trestnímu řádu, lze použít jako důkaz (§ 158b odst. 3 trestního řádu). Takové záznamy je možno použít jako důkaz jen za předpokladu, že byly získány v souladu s trestním řádem a byly pořízeny přímo při úkonu za účelem jeho dokumentace. Operativně pátrací prostředky je možno použít nejen v rámci postupu před zahájením trestního stíhávání (§ 158 odst. 3 trestního řádu), ale rovněž po zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 trestního řádu) nebo v řízení před soudem.³⁰

²⁹ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář-díl I*. Praha, 2002, s. 972.

³⁰ NOVOTNÝ, F., a kol., *Praktikum Trestní právo procesní*. Plzeň, 2006, s. 155.

6 SKONČENÍ PROVĚŘOVÁNÍ

6.1 Lhůty ke skončení prověřování

Policejní orgán povinen prověřit skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin:

- *do dvou měsíců od jejich přijetí, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, v níž se nekoná zkrácené přípravné řízení*
- *do tří měsíců, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti okresního soudu*
- *do šesti měsíců, jde-li o věc patřící v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu.*

V praxi je lhůta stanovena od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu, nikoliv od přijetí oznámení. Pokud nebylo oznámení nebo jiný podnět ve lhůtách shora uvedených prověřen, policejní orgán státnímu zástupci písemně zdůvodní:

- *proč nebylo možné v zákonem stanovené lhůtě prověřování skončit*
- *jaké úkony je třeba ještě provést*
- *po jakou dobu bude prověřování pokračovat.*

Státní zástupce může pokynem policejnímu orgánu:

- *změnit výčet úkonů, které mají být ještě provedeny,*
- *stanovit odlišně lhůtu, po kterou má prověřování ještě trvat.*

Neskončí-li policejní orgán prověřování ve lhůtě prodloužené, jak je shora uvedeno, předloží spis státnímu zástupci s odůvodněným návrhem na její prodloužení. Státní zástupce postupuje obdobně, jak je shora uvedeno (§ 159 odst. 2 trestního řádu).

V případě, že nebylo prověřování skončeno ve lhůtě prodloužené, postupuje stejným způsobem, jak je shora uvedeno. V tomto případě státní zástupce náležitě prověří postup policejního orgánu (§ 159 odst. 3 trestního řádu).

6.2 Způsob vyřízení věci před zahájením trestního stíhání

Pokud při prověřování nebyly shledány podmínky k zahájení trestního stíhání konkrétní osoby, policejní orgán prověřování skončí rozhodnutím, tedy vydá Usnesení nebo rozhodne ve formě opatření.

Odložení nebo jiné vyřízení věci připadá v úvahu výlučně jen před zahájení trestního stíhání (160 odst. 1 trestního řádu). Tím se tento institut odlišuje od postoupení věci jinému orgánu podle ustanovení § 171 trestního řádu, které je možné jen po zahájení trestního stíhání (160 odst. 1 trestního řádu).

Odložení nebo jiné vyřízení věci přichází v úvahu za podmínky, že policejní orgán ve věci sepsal záznam o zahájení úkonů trestního řízení.

a) Odložení věci, které má formu *usnesení*.

Státní zástupce nebo policejní orgán vydá usnesení a *věc odloží*:

- *podle § 159a odst. 1 trestního řádu, nejde-li o podezření z trestného činu, jestliže není na místě věc vyřídit jinak³¹*
- *podle § 159a odst. 2 trestního řádu, jestliže je trestní stíhání nepřístupné podle § 11 trestního řádu*
- *podle § 159a odst. 3 trestního řádu, jestliže je trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 písmena a), nebo b) trestního řádu*
- *podle § 159a odst. 5 trestního řádu, jestliže se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání podle § 160 trestního řádu, pominou-li důvody odložení, trestní stíhání zahájí.*

Státní zástupce vydá usnesení a *věc odloží*:

- *podle § 159a odst. 4 trestního řádu, může pouze státní zástupce, jestliže z výsledku prověřování vyplývá, že nastaly okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 písmena c) trestního řádu.*

³¹ Příloha č. 9

b) Jiné vyřízení věci, které má formu *opatření*.

Státní zástupce nebo policejní orgán *věc odevzdá*:

- *podle § 159a odst. 1 písmena a) trestního řádu příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu*³²
- *podle § 159a odst. 1 písmena b) trestního řádu jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.*

Pokud policejní orgán po zahájení úkonů trestního řízení dojde k závěru, že nejde o trestný čin, ale o přestupek nezjištěného pachatele, provede *ve věci*:³³

- *vyrozumění o změně právní kvalifikace.*

V praxi se setkávám také s případy, kdy bylo přijato trestní oznámení, ale ve věci nebyly zahájeny úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu. Po provedeném šetření bylo zjištěno, že se ve věci nejedná o podezření z trestného činu ani přestupku. Je nutné si položit otázku: „Jakým způsobem by měla být věc skončena?“. V tomto případě trestní řád ani žádný závazný pokyn způsob skončení věci neupravuje. V rámci Územního odboru Mladá Boleslav byl postup skončení věci upraven ústním pokynem vedoucího odboru, který rozhodl, že pokud se ve věci nebude jednat o trestný čin ani přestupek, policejní orgán provede *ve věci*:

- *vyrozumění o provedeném šetření podle § 158 odst. 1 trestního řádu.*³⁴

Usnesení o odložení věci podle § 159a odstavců 1 až 5 musí být doručeno do 48 hodin státnímu zástupci, poškozenému, pokud je znám a oznamovateli, pokud o to podle § 158 odst. 2 trestního řádu požádal. Proti usnesení o odložení věci může poškozený podat stížnost, která má odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje dozorující státní zástupce.

³² Příloha č. 10

³³ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

³⁴ Příloha č. 11

Proti opatření zákon stížnost nepřipouští. Opatření může zrušit státní zástupce, pokud zjistí, že je v rozporu se zákonem.

Podle § 159b trestního řádu může policejní orgán se souhlasem státního zástupce dočasně odložit zahájení trestního stíhání na nezbytně nutnou dobu, nejdéle však o dva měsíce, jestliže je to třeba k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny, nebo jiného úmyslného trestného činu, anebo zjištění jejich pachatelů. Na návrh policejního orgánu může státní zástupce vyslovit souhlas s prodloužením lhůty o další dva měsíce, a to i opakovaně, pokud trvají důvody, pro které bylo trestní stíhání dočasně odloženo. Opis záznamu o dočasném odložení trestního stíhání policejní orgán zašle do 48 hodin státnímu zástupci. Pokud pominou důvody pro dočasné odložení trestního stíhání, policejní orgán neprodleně zahájí trestní stíhání.

V rámci praxe v Mladé Boleslavi jsem se setkala i s občany, kteří bezdůvodně podávali oznámení, aby zjistili informace, které potřebovali pro své soukromé účely, ale v oznámení uvedli podezření, že byl spáchán trestný čin. Většina těchto případů končí právě shora uvedeným vyrozuměním. V těchto případech bych oznamovatelům vystavila fakturu za vzniklé finanční náklady spojené s provedeným šetřením, neboť jsem přesvědčená, že lidé velmi často zneužívají Policii ČR k vyřešení svých osobních sporů a za účelem zjišťování informací k dalším osobám.

K vydanému rozhodnutí podle § 159a odst. 3 trestního řádu, jestliže je trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 písmena a) nebo b) trestního řádu, uvádím, že jsem toho názoru, aby každý pachatel byl spravedlivě potrestán a o náhradě škody rozhodl soud, který bude rozhodovat o vině a trestu. Vůbec se mi nelíbí, že v těchto případech jsou potlačena práva poškozených, kteří se musí domáhat o náhradu způsobené škody u soudu v občanskoprávním řízení. Poškozený musí podat žalobu na náhradu škody, přičemž mu vznikají další finanční náklady spojené s touto žalobou. O osobu pachatele a jeho práva se každý zajímá, ale poškozeným osobám nikdo nepomůže. Hlavně, aby byla dodržena zákonnost a nedošlo k potlačení práv pachatele.

7 ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

Podstatou a základním smyslem právní úpravy trestního řízení je upravit postup orgánů činných v trestním řízení, tak aby při plném respektování práva na řádný, zákonný a spravedlivý proces, byl pachatel nejen odhalen, usvědčen a potrestán, ale aby se tak stalo co nejdříve po spáchání trestného činu, či po jeho odhalení. Jen tehdy může být trestní řízení veřejností vnímáno jako výkon trestní spravedlnosti a může plnit i další cíle, zejména v oblasti generální prevence. Jedním z trestně procesně právních institutů, které byly zařazeny do trestního řádu novelou zákonem číslo 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002 a mají plnit požadavek rychlosti a efektivnosti trestního řízení, je institut zkráceného přípravného řízení [(dále jen ZPŘ), hlava X. oddíl 7. ustanovení §179a - 179h trestního řádu a na něj navazující ustanovení o zjednodušeném řízení před samosoudcem podle § 314b trestního řádu a násl.].³⁵

Policejní orgán by se měl ve zkráceném přípravném řízení zaměřit na vyhledávání potencionálních důkazů, jejichž provedení by měl státní zástupce navrhopvat a případně provádět v řízení před soudem, v tzv. zjednodušeném řízení.³⁶

Cílem zkráceného přípravného řízení je v odůvodněných případech co nejefektivněji a nejrychleji postavit obviněného před soud a dosáhnout tak ve věci spravedlivého rozhodnutí v co nejkratší lhůtě.³⁷

Zkrácené přípravné řízení nepředstavuje zvláštní formu vyšetřování (§ 161 odst. 1 trestního řádu), vzhledem k tomu, že se koná proti podezřelému (osobě podezřelé ze spáchání trestného činu). Trestní stíhání se zahajuje v okamžiku, kdy návrh státního zástupce na potrestání byl doručen soudu (§ 314b odst. 1 věta druhá trestního řádu).³⁸

Pojem zkráceného přípravného řízení není na rozdíl od jiných stádií trestního řízení v trestním řádu definován.

³⁵ NOVOTNÝ, F., a kol., *Praktikum Trestní právo procesní*. Plzeň, 2006, s. 204.

³⁶ ŠÁMAL, P., *Zkrácené přípravné řízení*. *Trestně právní revue*. 2002, ročník. 1, č. 1, s. 6.

³⁷ CÍSAŘOVÁ, D., et al. *Trestní právo procesní*. Praha, 2004, s. 437.

³⁸ NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní kodexy a související předpisy*. Praha, 2002, s. 1020.

7.1 Rozsah zkráceného přípravného řízení

Zkrácené přípravné řízení se podle § 179a trestního řádu koná o trestných činech:

- *o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu*
- *na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice **nepřevyšuje pět let***
- *podezřelý je přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo*
- *v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 trestního řádu postavit před soud.*

Kromě uvedeného vymezení ještě ustanovení § 179f trestního řádu vymezuje negativně, kdy není možné zkrácené přípravné řízení konat. Jedná se o následující případy:

- *je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem potrestání soudu, nebo*
- *jsou dány důvody pro konání společného řízení od dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.*

Zkrácené přípravné řízení konají policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 trestního řádu.

7.2 Postup ve zkráceném přípravném řízení se zaměřením na činnost policejního orgánu

Policejní orgán konající zkrácené přípravné řízení postupuje podle hlavy deváté trestního řádu. Neodkladné nebo neopakovatelné úkony provádí pouze způsobem uvedeným hlavě čtvrté trestního řádu.

O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán konající zkrácené přípravného řízení neprodleně záznam o zahájení úkonů trestního řízení, ve kterém uvede zejména:

- *datum přijetí trestního oznámení nebo jiného podnětu*
- *popis skutku a právní kvalifikaci*
- *podezřelou osobu*
- *skutečnost, že ve věci je konáno zkrácené přípravné řízení.*

Opis záznamu o zahájení úkonů trestního řízení odešle do 48 hodin státnímu zástupci.

Podle § 179b odst. 3 trestního řádu orgán konající zkrácené přípravné řízení nejpozději na počátku výslechu sdělí podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován, potom provede výslech podezřelého. Opis záznamu o sdělení podezření³⁹ doručí podezřelému, jeho obhájci a do 48 hodin zašle státnímu zástupci. Sdělení podezření nemá charakter rozhodnutí, ve věci nejde o usnesení, ale jde o opatření, proti kterému není přípustná stížnost. Informovat státního zástupce je třeba i v případě, že o konání zkráceného přípravného řízení bylo rozhodnuto dodatečně. Státní zástupce může na žádost podezřelého přezkoumat nebo zrušit sdělení podezření.

Ve zkráceném přípravném řízení se účast obhájce soustřeďuje zejména na účast při výslechu podezřelého.⁴⁰

Ve zjednodušeném řízení se před samosoudcem provádí dokazování, kdy obviněný a jeho obhájce může uplatnit veškerá práva.

Podle § 179b odst. 2 trestního řádu má podezřelý právo zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetí osoby již v průběhu zadržení. Ve zkráceném přípravném řízení má podezřelý stejná práva jako obviněný podle § 33 odst. 1, 2 trestního řádu. Pokud si podezřelý, který nebude propuštěn ze zadržení, ale bude předán s návrhem na potrestání soudu k provedení zjednodušeného řízení podle § 314b odst. 1, 2 trestního řádu, ve stanovené lhůtě obhájce nezvolí, je třeba mu obhájce na dobu, po kterou trvají důvody zadržení, ustanovit podle § 38 trestního řádu. O těchto skutečnostech je nutné podezřelého před provedením jeho výslechu poučit a poskytnout mu plnou možnost uplatnění jeho práv.

V ustanovení § 179a odst. 1 trestního řádu stanoví, že za splnění zákonných podmínek se koná zkrácené přípravné řízení, proto se jeví jako správná direktiva

³⁹ Příloha č. 12

⁴⁰ Příloha č. 13

obsažena v čl. 109 odst. 1 ZP PP⁴¹, kde je zdůrazněno, že policejní orgány jsou povinny konat zkrácené přípravné řízení vždy, kdy jsou splněny shora uvedené zákonné podmínky.

Zkrácené přípravné řízení podle § 179b odst. 4 trestního řádu musí být skončeno *nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován* podle § 179b odst. 3 trestního řádu.

Pokud policejní orgán podle § 179c odst. 1 trestního řádu nerozhodne po skončení zkráceného přípravného řízení o odložení věci z důvodu uvedeného v 159a odst. 1 až 5 trestního řádu, předloží státnímu zástupci *zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení*, ve které uvede, jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sděleno podezření, a jaké důkazy podezření odůvodňují, které lze provést před soudem. Státnímu zástupci k této zprávě připojí všechny písemnosti a věci shromážděné v průběhu zkráceného přípravného řízení. Ve zkráceném přípravném řízení se nekoná seznámení s trestním spisem a jeho prostudování. Podezřelý a jeho obhájce mohou do spisu nahlédnout.

Státní zástupce podle § 179f odst. 2, písm. a) trestního řádu, není-li zkrácené přípravné řízení skončeno ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 trestního řádu, s přihlédnutím k okolnostem případu, *prodlouží lhůtu*, v níž je třeba zkrácené přípravné řízení skončit, *nejvýše však o deset dnů*. V takovém případě předloží policejní orgán státnímu zástupci odůvodněnou písemnou žádost nejpozději tři pracovní dny před skončením dvoutýdenní lhůty, není-li dohodnuto se státním zástupcem jinak.

V případě, že dojde k zadržení podezřelé osoby (§ 76 odst. 1 trestního řádu), která nebude ze zadržení propuštěna, předá ji policejní orgán spolu se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení státnímu zástupci v takové lhůtě, aby ji mohl nejpozději do 48 hodin od zadržení předat místně příslušnému soudu.

Ve zkráceném přípravném řízení policejní orgán, který zjistil, že se ve věci nejedná o trestný čin, ale o přestupek, nemůže věc skončit opatřením podle § 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu. V této věci státní zástupce, po doručení spisu se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení, věc podle § 179c odst. 2 písm. c) trestního řádu odevzdá příslušnému orgánu k projednání přestupku.

⁴¹ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

7.3 Dozor státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení

Rovněž tak ve věcech, ve kterých je konáno zkrácené přípravné řízení, má státní zástupce dominantní roli a i zde vykonává dozor.

Zásadní a podstatné rysy dozoru (§ 174 odst. 1 trestního řádu) jsou však ve zkráceném přípravném řízení výrazně oslabeny a to v následujících směrech:⁴²

- *státní zástupce je oprávněn vydat pokyn policejnímu orgánu, aby ve věci bylo konáno zkrácené přípravné řízení - §157 odst. 2 trestního řádu, věta první*
- *přibrání konzultanta se neuplatní - § 157 odst. 3 trestního řádu*
- *vydá-li státní zástupce závazný pokyn k postupu ve zkráceném přípravném řízení [(§ 174 odst. 2 písm. a) trestního řádu, per analogiam)], určí zpravidla policejnímu orgánu lhůtu pro provedení příslušných úkonů tak, aby mu byla předložena zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení nejméně tři dny před skončením lhůty*
- *státní zástupce zjišťuje stav zkráceného přípravného řízení informacemi vyžadovanými od policejního orgánu; prověrky provádí jen zcela výjimečně a jen pokud je to nezbytné k zajištění skončení řízení ve lhůtě*
- *státní zástupce se zúčastní úkonu ve zkráceném přípravném řízení rovněž jen zcela výjimečně, a to je-li jeho účast nutná ke skončení řízení ve lhůtě*
- *vrací-li státní zástupce věc ve zkráceném přípravném řízení policejnímu orgánu k doplnění, postupuje podle § 179c odst. 2 písm. i) trestního řádu - požadavky v tomto ustanovení stanovené nejsou tak formálně náročné jako v § 174 odst. 2 písm. d) trestního řádu*
- *shledá-li státní zástupce nezákonným nebo neodůvodněným rozhodnutím nebo opatřením policejního orgánu o odložení nebo odevzdání věci podle § 159a odst. 1 až 3 nebo 5 trestního řádu a má-li být nadále konáno zkrácené přípravné řízení, státní zástupce takové rozhodnutí či opatření zruší tak, aby věc bylo možno skončit ve lhůtě*
- *státní zástupce může provést jednotlivý úkon ve zkráceném přípravném řízení; koná celé řízení - §179a odst. 3 trestního řádu nebo může v odůvodněných případech dle § 174 odst. 2 písm. c) trestního řádu per analogiam, tj. provést celé zkrácené přípravné řízení sám.*

⁴² NOVOTNÝ, F., a kol., *Praktikum Trestní právo procesní*. Plzeň, 2006, s. 212.

7.4 Rozhodnutí ve zkráceném přípravném řízení

Rozhodnutí policejního orgánu - § 179c odst. 1 trestního řádu:

- *odloží věc ve smyslu § 159a odst. 1 až 3 nebo 5 trestního řádu, stejné rozhodnutí jako v klasickém přípravném řízení s tím, že v odůvodnění je třeba zmínit §179c odst. 1 trestního řádu*
- *předloží státnímu zástupci zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, ve které uvede:*
 - *jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sděleno podezření*
 - *jaké důkazy, jenž lze provést před soudem je odůvodňují*
 - *ke zprávě připojí všechny písemnosti a věci shromážděné v průběhu řízení.*

Rozhodnutí státního zástupce - § 179c odst. 2 trestního řádu:

- *podá soudu návrh na potrestání - §179c odst. 2 písm. a) trestního řádu; návrh na potrestání obsahuje stejné náležitosti jako obžaloba (176 trestního řádu) s jímkou odůvodnění, přičemž k návrhu státní zástupce připojí všechny písemnosti a další přílohy, které mají význam pro soudní rozhodnutí - §179d trestního řádu*
- *věc odloží, nejde-li ve věci o podezření z trestného činu*
- *odevzdá věc k příslušnému orgánu k projednání přestupku*
- *odevzdá věc jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání*
- *věc odloží, jestliže je trestní stíhání nepřípustné § 11 odst. 1 a 11a trestního řádu*
- *věc odloží, rozhodl-li o sválení narovnání, přičemž použije obdobně ustanovení § 309 a násl. trestního řádu*
- *věc podmíněčně odloží podle § 179g trestního řádu*
- *věc může odložit pro neúčelnost z důvodu uvedených v § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu, nebo*
- *věc může odložit, pokud se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání (§ 160 odst. 1 trestního řádu)*
- *opatřením vrátí věc policejnímu orgánu, je-li v rámci zkráceného přípravného řízení provést další úkon*
- *předá věc do vyšetřování (§179c odst. 3 trestního řádu), neboť vzhledem*

k odchylnému právnímu posouzení skutku nelze vést zkrácené přípravné řízení.

O odložení věci podle odst. 1 nebo rozhodnutí podle odst. 2 § 179c trestního řádu vyrozumí, který takové rozhodnutí učinil, poškozeného, pokud je znám, a oznamovatele pokud o to podle § 158 odst. 2 trestního řádu požádal.

Jestliže je státnímu zástupci předána zadržená podezřelá osoba a tento ji nepustí na svobodu, předá ji nejpozději do 48 hodin od zadržení soudu spolu s návrhem na potrestání; jinak rozhodne o zahájení trestního stíhání a předloží soudu návrh na rozhodnutí o vazbě obviněného.

7.5 Komparace přípravného řízení se zkráceným přípravným řízením

Počátek zkráceného přípravného řízení nemůže logicky nikdy nastat zahájením trestního stíhání [§ 160 odst. 1, popř. § 174 odst. 2 písm. c) trestního řádu].

Zkrácené přípravné řízení neobsahuje stadium vyšetřování, ale pouze stadium objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

Osoba, proti které se vede zkrácené přípravné řízení je nazývána podezřelým, nikoli obviněným a této je tady pouze sdělováno podezření. Ve zkráceném přípravném řízení nedochází k zahajování trestního stíhání, neboť účinky zahájení trestního stíhání nastávají až doručením návrhu na potrestání soudu. Při skončení zkráceného přípravného řízení se nepřipouští podezřelému a jeho obhájci prostudování spisu, což nebrání tomu, aby podezřelý a jeho obhájce nahlédli do spisu.⁴³ Návrh na potrestání zde nenahrazuje obžalobu, na rozdíl od ní neobsahuje odůvodnění. Následuje zjednodušené řízení před soudem (§ 314b trestního řádu).

Příkladem z praxe může být případ, kdy podezřelý je přistižen při činu nebo bezprostředně poté, přičemž je dán některý z důvodů vazby podle § 67 trestního řádu, podezřelý je zadržen policejním orgánem podle § 76 odst. 1, trestního řádu nebo omezen na osobní svobodě kýmkoliv podle § 76 odst. 2 trestního řádu. Pokud jsou splněny podmínky pro zkrácené přípravné řízení, je zadrženému podezřelému sděleno podezření z trestného činu a zpracovaný spis se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení je předán do 48 hodin státnímu zástupci. Státní zástupce pro prostudování spisu vypracuje návrh na potrestání, který se spisem předá příslušnému soudu. Zadržený podezřelý je převezen policejním orgánem k soudu, který ve věci

⁴³ Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení.

rozhodne.

Dalším příkladem z praxe může být případ, kdy v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu oznámení byly zjištěny skutečnosti, které odůvodňují konat zkrácené přípravné řízení proti konkrétní podezřelé osobě. Jedná se o případ, kdy podezřelý pokračuje v trestné činnosti, a je dán některý z důvodů vazby podle § 67 trestního řádu, přičemž ve věci je písemně vyžádán předchozí souhlas státního zástupce k zadržení podezřelého podle § 76 odst. 1 trestního řádu. Podezřelý je zadržen policejním orgánem podle § 76 odst. 1, trestního řádu nebo omezen na osobní svobodě kýmkoliv podle § 76 odst. 2 trestního řádu. Po zadržení podezřelého je sděleno podezření z trestného činu a zpracovaný spis se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení je předán do 48 hodin státnímu zástupci. Státní zástupce pro prostudování spisu vypracuje návrh na potrestání, který se spisem předá soudu. Zadržený podezřelý je převezen policejním orgánem k soudu, který ve věci rozhodne.

V prvním případě je podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté, ve druhém případě je podezřelý zjištěn v průběhu prověřování trestní věci, kdy se může se jednat například o přečin podvod, který je spáchaný prostřednictvím sítě Internet a podezřelý je zjištěn na základě provedených úkonů v trestním řízení.

Zkrácené přípravné řízení je koncipováno pro řešení nejjednodušších trestních věcí, tedy skutkově jednoduchých a důkazně jasných věcí.⁴⁴

7.6 Odklon ve zkráceném přípravném řízení

Ve zkráceném přípravném řízení může dojít i k odklonu, za splnění zákonných podmínek je možno podle § 179g trestního řádu podání návrhu na potrestání podmíněně odložit. Namísto podání návrhu na potrestání může státní zástupce rozhodnout o tom, že se podání návrhu na potrestání podmíněně odkládá, jestliže podezřelý:

- *se k činu doznal*
- *nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, nebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě*
- *vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání*
- *s podmíněným odložením podání návrhu na potrestání vyslovil souhlas*

⁴⁴ ŠÁMAL, P., et al., *Trestní řád komentář-díl I*. Praha, 2002, s. 1163.

a vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující. V rozhodnutí o podmíněném rozhodnutí odložení podání návrhu na potrestání se stanoví zkušební doba na šest měsíců až dva roky. Zkušební doba počíná právní mocí tohoto rozhodnutí. Podezřelému, který uzavřel dohodu (náhrady škody nebo vydání bezdůvodného obohacení), se v rozhodnutí uloží, aby škodu v průběhu zkušební doby nahradil nebo aby v této době bezdůvodné obohacení vydal. Podezřelému lze též uložit, aby vedl řádný život. Proti rozhodnutí může podezřelý a poškozený podat stížnost, která má odkladný účinek.

Podmíněně odložené podání návrhu na potrestání může vyústit jednak v rozhodnutí, že se podezřelý osvědčil [zde na rozdíl k rozhodování podle § 159a trestního řádu s účinky rei iudicatae podle §11a odst. 1 písm. b)].⁴⁵

⁴⁵ CÍSAŘOVÁ, D., et al. *Trestní právo procesní*. Praha, 2006, s. 450-451.

8 NÁVRH ŘEŠENÍ SNÍŽENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI NA TERITORIUM MLADÁ BOLESLAV

Prevence na snížení trestné činnosti v teritoriu Mladá Boleslav zahrnuje především opatření na snížení majetkové kriminality, omezení negativních dopadů přítomnosti sociálně nepřizpůsobivých osob a drogově závislých v místech se zvýšenou koncentrací obyvatel, prevenci rizikového chování dětí a mládeže, zvyšování povědomí veřejnosti o možnostech ochrany osobního zdraví a majetku, posílení organizačního a personálního zabezpečení agendy prevence kriminality.

Hlavními subjekty preventivní politiky působící v Mladé Boleslavi jsou odpovědní pracovníci z Magistrátu města Mladá Boleslav, Městské policie, Policie ČR, Probační a mediační služby, Odboru sociální péče o dítě z Magistrátu města Mladá Boleslav, neziskové organizace zaměřené na práci s oběťmi trestné činnosti a dalšími skupinami, např. osoby drogově závislé, osoby nepřizpůsobivé a osoby žijící na ulici.

Základním cílem prevence kriminality je snížení trestné činnosti v teritoriu Mladá Boleslav. V roce 2011 bylo na území Mladé Boleslavi spácháno 2108 trestných činů, tedy méně než v roce 2010. Majetková kriminalita tvoří 85 % z celkového počtu trestných činů spáchaných v Mladé Boleslavi.

Navrhovaná opatření:

- *zvýšit preventivní dohled ze strany Policie ČR, Městské policie Mladá Boleslav, příp. bezpečnostních agentur, a zaměřit se na omezení a zabránění krádežím věcí z automobilů, jejichž zvýšený výskyt byl zaznamenán zejména v místech, kde dochází k dočasnému parkování vozidel na parkovištích, např. u obchodních domů Kaufland, Bondy a Olympia centrum*
- *v obchodních domech zvýšit informovanost občanů a upozornit je na možná rizika kapesních krádeží, odložených věcí ve vozidlech*
- *rozšířit kamerový systém Městské policie Mladá Boleslav v nejvíce ohrožených lokalitách v Mladé Boleslavi*
- *zaměřit preventivní činnost na rizikové skupiny seniorů, lidí se zdravotním postižením a majitele bytů, zejména vytvořit informační kampaň s využitím Mladoboleslavských novin, internetu a Mladoboleslavské televize, která upozorní*

rizikovou skupinu na nebezpečí cizích osob, které se snaží do obydlí seniorů vniknout za použití lsti

- *součástí opatření mohou být i přednášky Preventivně informační skupiny Mladá Boleslav na besedách se seniory*
- *omezit negativní dopady přítomnosti sociálně nepřizpůsobivých a drogově závislých osob.*

Mladá Boleslav s počtem kolem 70 tisíc obyvatel je zatížena vysokým nápadem trestné činnosti. K problematickým lokalitám patří oblast Jižního sídliště, Obchodní dům Kaufland a autobusového nádraží. Mladá Boleslav disponuje velkým množstvím parků a městské zeleně, kde se scházejí osoby drogově závislé, osoby nepřizpůsobivé a bez domova.

V Mladé Boleslavi bylo spácháno více jak 1580 přestupků, zejména přestupků na úseku veřejného pořádku. Mimo shora uvedená opatření související s trestnou činností lze aplikovat další opatření, mezi které patří:

- *zvýšit kontrolu opuštěných, nevyužívaných a nezabezpečených objektů ze strany vlastníků nemovitostí, neboť v těchto objektech se scházejí osoby závislé na drogách, osoby nepřizpůsobivé, osoby bez domova, ale i osoby, které jsou v celostátním pátrání*
- *zvýšit kontrolu uvedených objektů ze strany Městské policie Mladá Boleslav a Policie ČR, jestli se v těchto objektech nenachází shora uvedené osoby, dále monitorovat stav objektů a v případě zjištěných nedostatků vyzvat vlastníky objektů k odstranění nedostatků, příp. spolupracovat s místně příslušným stavebním úřadem*
- *zvýšit preventivní dohled ze strany Policie ČR, Městské policie Mladá Boleslav, příp. bezpečnostních agentur, v nejvíce ohrožených lokalitách, eliminovat nežádoucí jevy, včetně veřejného požívání alkoholu nebo kouření v prostoru zastávek městské hromadné dopravy.*

Věková hranice pachatelů trestných činů se celospolečensky pohybuje směrem dolů. V Mladé Boleslavi bylo během roku 2010 zahájeno trestní stíhání proti 33 osobám ve věku od 15 do 18 let. V průběhu roku 2011 bylo zahájeno trestní stíhání proti 48 osobám ve věku od 15 do 18 let. Ve většině případů se jedná o majetkovou trestnou

činnost, která je v poslední době páchána za použití násilí.

Cestou ke splnění vytyčeného cíle v oblasti prevence trestné činnosti u osob ve věku od 15 do 18 let je zabránění působení negativních vlivů na dospívající mládež, zvyšování informovanosti na možná rizika s užíváním drog a směřování dětí a mládeže k aktivnímu využívání volného času.

Navrhovaná opatření:

- *aktivní práce s dětmi a dospívající mládeží ve školách formou besed a přednášek, které povedou ke zvýšení právního a ekonomického vědomí dětí, zlepšení komunikace mezi dětmi*
- *besedy a přednášky s dětmi a dospívající mládeží ve školách, kde policisté a strážníci prezentují možná rizika a nebezpečí v teritoriu Mladá Boleslav, protiprávního jednání osob, rizika a nebezpečí návykových látek*
- *podpora zapojování dětí a mládeže do volnočasových aktivit a jejich motivace.*

Do prevence kriminality lze také zařadit výchovu dětí a mládeže, sociální podmínky, dědičné faktory a prostředí rodiny. Rodiče mají zásadní vliv na výchovu a vzdělání svých dětí. Významným faktorem pro prevenci kriminality je teritorium. Pokud je město, kde je vysoká zaměstnanost, lidé mají vysoké příjmy, za které si pořizují movitý a nemovitý majetek, je vysoká pravděpodobnost, že toto teritorium bude přitahovat pachatele za účelem získání majetkového prospěchu. Existují určité nástroje v prevenci kriminality, které lze aplikovat v teritoriu. Příkladem může být snížení počtu provozoven a barů s výherními automaty v teritoriu. Zvýšená kontrola provozoven zastaváren a bazarů, kde dochází k výkupu odcizených věcí.

V teritoriu Mladá Boleslav je prevence koordinována na základě aktivní spolupráce Policie ČR, Městské policie Mladá Boleslav, Hasičského záchranného sboru, Státního zastupitelství Mladá Boleslav, zastupitelů Magistrátu města Mladá Boleslav a zastupitelů okolních obcí, kdy vyhodnocování rizik, navrhování opatření a stanovené úkoly v oblasti prevence jsou projednávány na společných schůzkách jednou za tři měsíce v roce, tedy čtyřikrát v roce. Při mimořádné události zasedá krizový štáb, kde jsou přítomni všichni zastupitelé a na základě informací koordinují činnost záchranného integrovaného systému.

ZÁVĚR

V závěru své práce bych stručně shrnula bakalářskou práci a zhodnotila postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání, který je prvním stádiem trestního řízení a současně přípravného řízení. Postup policejního orgánu je dále upraven v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 30/2009, v platném znění, o plnění úkolů v trestním řízení. V Mladé Boleslavi je prověřování trestních věcí vedeno v souladu s nálezy Ústavního soudu a stanovisek Nejvyššího soudu, Nejvyššího státního zastupitelství, které obsahují rozhodnutí a stanoviska k jednotlivým ustanovením trestných činů. Na velmi dobré úrovni je spolupráce se státním zastupitelstvím v Mladé Boleslavi, které vykonává dozor nad trestním řízením.

Podle mého názoru by měl policista projít výkonem služby od základního útvaru, aby správně identifikoval protiprávní jednání pachatele, stanovil právní kvalifikaci a zejména se správně naučil postupovat na místě činu. Postup policejního orgánu v prověřování nelze aplikovat pouze po teoretické stránce, neboť každé oznámení není stejné, a tedy ani postup v prověřování není pokaždé stejný.

V prověřování musí být dodržen zákonný postup podle jednotlivých ustanovení zákona, aby bylo možné dosáhnout cíle v prověřování věci. Postup v prověřování je nutné uspořádat logicky takovým způsobem, aby nedocházelo ke zbytečným průtahům, ztrátě důkazu nebo jeho znehodnocení. Může se jednat o stanovení nesprávného postupu při ohledání místa činu, věci nebo těla, kdy jeho důsledkem je přehlédnutí nebo nezajištění důležitého důkazu (stopy) pro trestní řízení. Příkladem je nezajištění záznamů z kamerového systému z místa činu, které jednotlivé společnosti archivují v omezeném časovém úseku. Důsledkem je ztráta důkazu pro trestní řízení, protože záznam je smazán nebo přehrán novým záznamem. Dalším příkladem může být nesprávně provedený výslech svědka k trestnému činu. V důsledku delšího prověřování ztrácí svědek schopnost správného a úplného vnímání, nedokáže si zapamatovat nebo reprodukovat skutečnosti důležité pro trestní řízení. Důsledkem může být ztráta jediného důkazu pro objasnění věci a zjištění pachatele.

Policejní orgán musí zajišťovat důkazy v počátku prověřování věci, pokud se nezajistí, ve většině případů skončí prověřování věci odložením spisu proti neznámému pachateli.

Ústavní soud dne 22. března 2011 pod spisovou značkou Pl. ÚS 24/10⁴⁶ (94/2011 Sb.) nálezem rozhodl, že policejní orgán nemůže podle § 88a trestního řádu vyžadovat údaje o telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat. Policejní orgán pomocí těchto údajů mimo jiné vyhledával osoby v celostátním pátrání, ale i osoby, které byly oznámeny jako pohřešované. V mnoha případech byla nalezena osoba, která se pokusila o sebevraždu a to tím způsobem, že Policii ČR telefonicky oznámila svůj úmysl si vzít život a poté ukončila hovor. Policie ČR prostřednictvím operátora poskytující telekomunikační služby vyžádala údaje k místu posledního uskutečněného hovoru a osobu v mnoha případech vypátrala a na místě události ji přesvědčila, aby upustila od svého úmyslu si vzít život. Prostřednictvím těchto údajů se podařilo objasnit velké množství trestných činů, zejména podvodů, krádeží věcí a vozidel, ale také loupeží a vražd.

Ústavní soud dne 20. prosince 2011 pod spisovou značkou Pl. ÚS 24/11⁴⁷ (43/2012 Sb.) nálezem rozhodl, že ustanovení § 88a trestního řádu se ruší uplynutím dne 30. září 2012.

Podle mého názoru Policie ČR uvedenými nálezy Ústavního soudu ztratila významný nástroj pro odhalování trestné činnosti, ustanovování podezřelých osob, pátrání po pohřešovaných osobách a vyhledávání věcí pocházejících z trestné činnosti.

V období roku 2010 až 2011 více jak 300 poškozených osob podalo trestní oznámení na neznámého pachatele, který je prostřednictvím sítě Internet podvedl o celkovou finanční částku převyšující 2.000.000,-Kč a to tím způsobem, že na různých internetových portálech nabízel různé zboží, které po objednání a zaplacení kupujícím nedodal na určené místo. V Mladé Boleslavi byl sestaven tým kriminalistů, který měl za úkol získat důkazy pro trestní řízení a odhalit pachatele trestného činu. Policejní orgán na základě nálezů Ústavního soudu nemohl vyžádat údaje o telekomunikačním provozu podle § 88a trestního řádu, pomocí kterých by mohl ustanovit pachatele prostřednictvím

⁴⁶ Česko. *Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ve věci návrhu na zrušení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících.* In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 35, s. 931.

⁴⁷ Česko. *Nález Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2011 sp. zn. Pl. ÚS 24/11 ve věci návrhu na zrušení § 88a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.* In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 15, s. 315-324.

jeho mobilních telefonních čísel, které užíval. Dále by mohl z těchto údajů identifikovat IP adresu počítače, který pachatel užíval k trestné činnosti a mohl by určit místo páchaní trestné činnosti a místo pobytu pachatele. Pachatel prostřednictvím sítě Internet v několika bankovních ústavech založil účty na osoby, které o založení účtu nevěděly. Osobní údaje osob získal v síti Internet, když těmto osobám nabízel zprostředkování půjček a požadoval zaslání kopie jejich osobních dokladů. V okamžiku, když získal kopie dokladů, půjčky nezprostředkoval a doklady použil k páchaní trestné činnosti.

Na základě úzké spolupráce se specialisty z bankovních ústavů, internetových portálů a Policie ČR byli pachatelé zadrženi (§ 76 odst. 1 trestního řádu) při spáchání trestného činu podvod. Po provedení domovních prohlídek a zajištění důkazů důležitých pro trestní řízení, bylo proti pachatelům zahájeno trestního stíhání (§ 160 odst. 1 trestního řádu).

Podle mého názoru mohl být případ objasněn v kratší době, kdyby bylo možné vyžádat údaje podle § 88a trestního řádu a zjistit skutečnosti důležité pro trestní řízení. Pachatelům mohlo být zabráněno v pokračování trestné činnosti a způsobená škoda nemusela být tak vysoká. V souvislosti s tímto případem proběhla dne 24. 2. 2012 v Mladé Boleslavi tisková konference ze strany vedení Policie ČR, která byla zveřejněna v pořadu Zprávy FTV Prima.⁴⁸

Bakalářskou práci jsem se snažila zpracovat systematicky takovým způsobem, aby byla pro čtenáře rádcem, pomocníkem a návodem v postupu policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. V případě, že nelze konat zkrácené přípravné řízení, spis se postoupí do vyšetřování podle věcné příslušnosti na oddělení Služby kriminální policie a vyšetřování v Mladé Boleslavi.

Závěr bakalářské práce obsahuje shrnutí nejdůležitějších poznatků k tématu práce, zhodnocení splněných cílů, přínos, význam a zejména implementace vlastních názorů k tématu práce.

Na základě získaných znalostí ze studia, za použití odborné literatury a odborných konzultací s JUDr. M. Šumberou, jsem dokončila bakalářskou práci na takové úrovni, kterou jsem si předsevzala.

⁴⁸ *Zprávy FTV Prima ze dne 24. 2. 2012 v 18:55 hodin, reportáž začíná od 9:15 min.*, [online]. 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://play.iprima.cz/all/229891/2317/all>>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. CÍSAŘOVÁ, D., et al. *Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha : Linde, 2004. 829 s. ISBN 80-7201-463-3.
2. CÍSAŘOVÁ, D., et al. *Trestní právo procesní*. 4. vyd. Praha : Linde, 2006. 871 s. ISBN 80-7201-594-X.
3. HENDRYCH, D., et al. *Právní slovník*. 3. vyd. Praha : C. H. BECK, 2009. 1460 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
4. JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2002. 571 s. ISBN 80-86432-20-3.
5. JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha : Linde, 2007. 749 s. ISBN 978-80-7201-641-9.
6. MUSIL, J., et al. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 1079 s. ISBN 80-7179-678-6.
7. NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy*. 2. vyd. Praha : Eurounion, 2002. 1640 s. ISBN 80-7317-009-4.
8. NOVOTNÝ, F., et al. *Praktikum Trestní právo procesní*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 294 s. ISBN 80-86898-74-1.
9. ŠÁMAL, P., et al. *Trestní řád komentář – díl I*. 4. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. 1205 s. ISBN 80-7179-634-4.
10. ŠÁMAL, P., et al. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 1444 s. ISBN 80-7179-741-3.
11. *Trestněprávní revue*. č. 1. Praha : C. H. Beck. 2002. ISSN 1213-5313.

Legislativní dokumenty

12. Česko. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v úplném znění, Ostrava - Hrabůvka : Sagit a. s., 2009. ISBN 978-80-7208-736-5, s. 3 - 101.
13. Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, v úplném znění, Ostrava – Hrabůvka : Sagit a. s., 2009. ISBN 978-80-7208-736-5, s. 102 - 249.
14. Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Praha, Ministerstvo vnitra ČR, 2008, s. 118.

15. Česko. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Praha, Ministerstvo vnitra ČR, 2006, s. 77.
16. Česko. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009, v platném znění, o plnění úkolů v trestním řízení.
17. Česko. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ve věci návrhu na zrušení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127//2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 35, s. 931.
18. Česko. Nález Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2011 sp. zn. Pl. ÚS 24/11 ve věci návrhu na zrušení § 88a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 15, s. 315-324.
19. ČSN ISO 690-2. *Informace a dokumentace - Bibliografické citace - Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části*. Praha: Český normalizační institut, 2000. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.vsb.cz/kurzy/citace/ele01.html>>.
20. Česko. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 1/2012 Sb. [online]. 2012 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=5709&d=321101>>.
21. Česko. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 13/2003 Sb. [online]. 2003 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2885&d=25658>>.
22. Česko. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 5/2003 Sb. [online]. 2003 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2885&d=25654>>.

Elektronické zdroje:

23. Zprávy FTV Prima ze dne 24. 2. 2012 v 18:55 hodin, reportáž začíná od 9:15 min., [online]. 2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://play.iprima.cz/all/229891/2317/all>>.

PŘÍLOHY

1. Vzor formuláře č. 1 – Protokol o trestním oznámení.
2. Vzor formuláře č. 2 – Poučení poškozeného v trestním řízení.
3. Vzor formuláře č. 3 – Poučení poškozeného v trestním řízení podle § 163 tr. řádu.
4. Vzor formuláře č. 4 – Poučení o poskytování informací o trestním řízení.
5. Vzor formuláře č. 5 – Záznam o zahájení úkonů trestního řízení.
6. Vzor formuláře č. 6 – Výzva k podání vysvětlení podle § 158 odst. 7 tr. řádu.
7. Vzor formuláře č. 7 – ÚZ o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 tr. řádu.
8. Vzor formuláře č. 8 – Protokol výslechu svědka.
9. Vzor formuláře č. 9 – Usnesení podle § 159a odst. 1 tr. řádu.
10. Vzor formuláře č. 10 – Odevzdání věci podle § 159a odst. 1 písm.a) tr. řádu.
11. Vzor formuláře č. 11 – Vyrozumění podle § 158 odst. 1 tr. řádu.
12. Vzor formuláře č. 12 – Záznam o sdělení podezření podle § 179b odst. 3 tr. řádu.
13. Vzor formuláře č. 13 – Protokol o výslechu podezřelého.

Vzor formuláře č. 1 – Protokol o trestním oznámení.¹⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Přílohy:

Protokol o trestním oznámení

V dne v hodin

oznámil(a) jméno, příjmení: jméno, příjmení(rodné):

datum narození: místo narození:

Trvalé bydliště: tel.:

Současné bydliště: tel.:

Adresa pro účely doručování: tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Místo zaměstnání: Postavení v zaměstnání:

Průkaz totožnosti: stav:

K věci:

Poučení:

Podle § 158 odst. 2 tr. řádu vás upozorňuji na odpovědnost za uvedení vědomě nepravdivých údajů, zejména na trestný čin křivé obvinění podle § 345 tr. zákoníku, pomluva podle § 184 tr. zákoníku, poškozování cizích práv podle § 181 tr. zákoníku, nadřování podle § 366 trestního zákoníku a přestupek křivé vysvětlení podle § 47a odstavec 1 zákona číslo 200/1990 Sb.

Podle § 100 odst. 2 tr. řádu máte právo odepřít výpověď, jestliže byste způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmy byste právem pociťoval jako újmu vlastní.

Podle § 100 odst. 3 tr. řádu odepřít výpověď nemůže ten, kdo má stran trestného činu, jehož se výpověď týká, oznamovací povinnost podle trestního zákona.

Podle § 2 odst. 14 tr. řádu máte právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém prohlásíte, že jej ovládáte.

Podle § 55 odst. 2 tr. řádu máte právo žádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým budete v trestním spisu veden, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že Vám nebo osobě blízké v souvislosti s podáním svědectví zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

Po skončení výslechu vám bude protokol předložen k přečtení, nebo, požádáte-li o to, bude vám přečten. Máte právo žádat o jeho doplnění, provedení oprav či změn, aby byl v souladu s Vaší výpovědí.

Pokud o to požádáte, budete do jednoho měsíce vyrozuměn o provedených opatřeních.

Vyjádření oznamovatele:

Žádám/nežádám abych byl(a) vyrozuměn o učiněných opatřeních.

Po poučení dle § 43 odst. 3 tr. řádu se jako poškozený připojuji/nepřipojuji k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody ve výši a současně navrhuji, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu.

To je vše co jsem chtěl k věci uvést, text protokolu o trestním oznámení mi byl hlasitě diktován a souhlasí s tím, co jsem uvedl, po skončení zápisu jsem měl možnost si jej znovu pozorně pročíst, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne v hodin.

Za policejní orgán:

Přítomen:

Zapsal:

Oznamovatel:

oznámení přijal:

¹⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 2 – Poučení poškozeného v trestním řízení.²⁾

Č. j.

V dne

Poučení poškozeného v trestním řízení

V trestní věci: proti

pro přečin podle § trestního zákoníku

máte jako poškozený následující práva:

Podle § 43 odstavce 1 tr. ř. bylo-li vám trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda, máte právo činit návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisů, činit si výpisky a poznámky a na svoje náklady pořizovat kopie spisů a jejich částí (§ 65/1 tr. ř.), zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit.

Podle § 43 odstavce 2 tr. ř. se za poškozeného nepovažuje ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.

Podle § 43 odstavce 3 tr. ř. pokud máte jako poškozený podle zákona proti obviněnému nárok na náhradu škody, jež vám byla trestným činem způsobena, jste oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odstavce 2 tr. ř.). Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňujete. Podle § 44 odstavce 3 tr. řádu návrh nelze podat, bylo-li o nároku již rozhodnuto v občanskoprávním nebo jiném příslušném řízení.

Podle § 44 odstavce 1 tr. ř. oprávnění poškozeného nemůže vykonávat ten, kdo je v trestním řízení stíhán jako spoluobviněný.

Podle § 43 odstavce 4 tr. ř. se můžete výslovným prohlášením sděleným orgánu činnému v trestním řízení vzdát procesních práv, které Vám tento zákon jako poškozenému přiznává.

Je-li počet poškozených mimořádně vysoký a jednotlivým výkonem jejich práv by mohl

být ohrožen rychlý průběh trestního stíhání, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce, že poškození mohou svá práva v trestním řízení uplatňovat pouze prostřednictvím společného zmocněnce, kterého si zvolí. Jestliže by celkový počet zvolených zmocněnců vzrostl na více než šest a poškození se mezi sebou o výběru nedohodnou, provede výběr s přihlédnutím k zájmům poškozených soud. Společný zmocněnec vykonává práva poškozených, které zastupuje, včetně uplatnění nároku na náhradu škody v trestním řízení (§ 44 odstavce 2 tr. ř.).

Podle § 44a trestního řádu shledá-li orgán činný v trestním řízení, že poškozenému nebo svědkovi hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem nebo odsouzeného na svobodě, poučí poškozeného nebo svědka o možnosti žádat informace o tom, že obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl, nebo odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl. Poškozený nebo svědek může žádost podat u soudu a v přípravném řízení u státního zástupce. Pokud je odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody, podává se žádost soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Podle § 45 odstavce 1 tr. řádu je-li poškozená osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům je omezena, může vaše práva poškozeného vykonávat její práva zákonný zástupce. Jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody (§ 43 odstavce 3 tr. ř.), přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce

Podle § 45a tr. ř. se Vám veškeré písemnosti doručují na adresu, kterou uvedete. Máte-li zmocněnce, doručuje se pouze jemu, to neplatí, pokud se Vám zasílá výzva, abyste osobně něco vykonal.

Podle § 47 odstavce 1, 2 tr. ř. máte právo navrhnout státnímu zástupci nebo soudu, aby uspokojení vašeho nároku na náhradu škody způsobené trestným činem bylo zajištěno na majetku obviněného, máte-li důvodnou obavu, že uspokojení tohoto nároku bude zmařeno nebo ztěžováno.

Podle § 47 odstavce 3 tr. ř., pokud je Vám známo, že obviněný je vlastníkem nemovitosti nebo má některou movitou věc umístěnou mimo jeho trvalého nebo jiného pobytu, uveďte podle možnosti již v návrhu na zajištění svého nároku na náhradu škody, kde taková věc je.

Podle § 50 tr. řádu se můžete jako poškozený dát zastupovat zmocněncem. Zmocněncem může být jen osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům není omezena. Při hlavním

líčení a při veřejném zasedání nemůže být zmocněncem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočnick. V trestním řízení, ve kterém jsou probírány utajované skutečnosti chráněné zvláštním zákonem, může být zmocněncem pouze určená osoba podle zvláštního zákona nebo osoba podle takového zákona poučená.

Podle § 51 tr. ř. je zmocněnec poškozeného oprávněn činit za poškozeného návrhy a podávat za něj žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit poškozený.

Podle § 51a odstavce 1 tr. ř. osvědčíte-li jako poškozený, který uplatnil v souladu se zákonem nárok na náhradu škody, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady vzniklé s přibráním zmocněnce, rozhodne na Váš návrh předseda senátu soudu, který koná řízení v prvním stupni, a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu. To neplatí pokud vzhledem k povaze uplatňované náhrady škody nebo její výši by zastoupení zmocněncem bylo zřejmě nadbytečné.

Podle § 51a odstavce 2 tr. ř. návrh na takové rozhodnutí včetně příloh, jimiž prokazujete jeho důvodnost, podáváte v přípravném řízení soudu prostřednictvím státního zástupce.

Poškozený, který má nárok na ustanovení zmocněnce, může podle § 151a odstavce 1 tr. řádu žádat, aby předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce rozhodl o tom, že stát ponese náklady na znalecký posudek, který poškozený vyžádá. Takové žádost však nelze vyhovět, jestliže takový důkaz není pro objasnění věci zřejmě potřebný nebo stejný úkon k prokázání téže skutečnosti již vyžádal orgán činný v trestním řízení.

Podle § 65 tr. ř. máte právo nahlížet do spisu, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odstavce 2 tr. ř. , činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí. V přípravném řízení může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnout do spisů a spolu s tím ostatní práva uvedená v § 65 odstavci 1 tr. ř. ze závažných důvodů odeprít.

Podle § 157a odstavce 1 tr. ř. máte právo kdykoliv v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu. Tato žádost není vázána lhůtou. O výsledku přezkoumání musí být žadatel vyrozuměn.

Po poučení dle § 43 odst. 3 tr. řádu se jako poškozený připojuji/nepřipojuji k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody v celkové výši

Navrhuji, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu.

Vyjádření poškozeného k poučení:

Poučení mi bylo řádně vysvětleno a беру je na vědomí

.....

(jméno a příjmení poškozeného)

²⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 3 – Poučení poškozeného v trestním řízení podle § 163 tr. řádu.³⁾

Č. j.

V dne

Poučení poškozeného v trestním řízení

V trestní věci: proti

pro přečin podle § trestního zákoníku

máte jako poškozený následující práva:

Podle § 43 odstavce 1 trestního řádu bylo-li vám trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda, máte právo činit návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisů, činit si výpisky a poznámky a na svoje náklady pořizovat kopie spisů a jejich částí (§ 65 odst. 1 trestního řádu), zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit.

Podle § 43 odstavce 2 trestního řádu se za poškozeného nepovažuje ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.

Podle § 43 odstavce 3 trestního řádu pokud máte jako poškozený podle zákona proti obviněnému nárok na náhradu škody, jež vám byla trestným činem způsobena, jste oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odstavce 2 trestního řádu). Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňujete. Podle § 44 odstavce 3 tr. řádu návrh nelze podat, bylo-li o nároku již rozhodnuto v občanskoprávním nebo jiném příslušném řízení.

Podle § 44 odstavce 1 trestního řádu oprávnění poškozeného nemůže vykonávat ten, kdo je v trestním řízení stíhán jako spoluobviněný.

Podle § 43 odstavce 4 trestního řádu se můžete výslovným prohlášením sděleným orgánu činnému v trestním řízení vzdát procesních práv, které Vám tento zákon jako poškozenému přiznává.

Je-li počet poškozených mimořádně vysoký a jednotlivým výkonem jejich práv by mohl být ohrožen rychlý průběh trestního stíhání, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce, že poškození mohou svá práva v trestním řízení uplatňovat pouze prostřednictvím společného zmocněnce, kterého si zvolí. Jestliže by celkový počet zvolených zmocněnců vzrostl na více než šest a poškození se mezi sebou o výběru nedohodnou, provede výběr s přihlédnutím k zájmům poškozených soud. Společný zmocněnec vykonává práva poškozených, které zastupuje, včetně uplatnění nároku na náhradu škody v trestním řízení (§ 44 odstavce 2 trestního řádu).

Podle § 45 odstavce 1 tr. řádu je-li poškozená osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům je omezena, může vaše práva poškozeného vykonávat její práva zákonný zástupce. Jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody (§ 43 odstavce 3 trestního řádu), přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce

Podle § 45a trestního řádu se Vám veškeré písemnosti doručují na adresu, kterou uvedete. Máte-li zmocněnce, doručuje se pouze jemu, to neplatí, pokud se Vám zasílá výzva, abyste osobně něco vykonal.

Podle § 47 odstavce 1, 2 trestního řádu máte právo navrhnout státnímu zástupci nebo soudu, aby uspokojení vašeho nároku na náhradu škody způsobené trestným činem bylo zajištěno na majetku obviněného, máte-li důvodnou obavu, že uspokojení tohoto nároku bude zmařeno nebo ztěžováno.

Podle § 47 odstavce 3 tr. ř., pokud je Vám známo, že obviněný je vlastníkem nemovitosti nebo má některou movitou věc umístěnou mimo jeho trvalého nebo jiného pobytu, uveďte podle možnosti již v návrhu na zajištění svého nároku na náhradu škody, kde taková věc je.

Podle § 50 tr. řádu se můžete jako poškozený dát zastupovat zmocněncem. Zmocněncem může být jen osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům není omezena. Při hlavním líčení a při veřejném zasedání nemůže být zmocněncem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník. V trestním řízení, ve kterém jsou probírány utajované skutečnosti chráněné zvláštním zákonem, může být zmocněncem pouze určená osoba podle zvláštního zákona nebo osoba podle takového zákona poučená.

Podle § 51 trestního řádu je zmocněnec poškozeného oprávněn činit za poškozeného návrhy a podávat za něj žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se

všech úkonů, kterých se může zúčastnit poškozený.

Podle § 51a odstavce 1 trestního řádu osvědčíte-li jako poškozený, který uplatnil v souladu se zákonem nárok na náhradu škody, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady vzniklé s přibráním zmocněnce, rozhodne na Váš návrh předseda senátu soudu, který koná řízení v prvním stupni, a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu. To neplatí, pokud vzhledem k povaze uplatňované náhrady škody nebo její výši by zastoupení zmocněncem bylo zřejmě nadbytečné.

Podle § 51a odstavce 2 trestního řádu návrh na takové rozhodnutí včetně příloh, jimiž prokazujete jeho důvodnost, podáváte v přípravném řízení soudu prostřednictvím státního zástupce.

Poškozený, který má nárok na ustanovení zmocněnce, může podle § 151a odstavce 1 tr. řádu žádat, aby předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce rozhodl o tom, že stát ponese náklady na znalecký posudek, který poškozený vyžádá. Takové žádost však nelze vyhovět, jestliže takový důkaz není pro objasnění věci zřejmě potřebný nebo stejný úkon k prokázání téže skutečnosti již vyžádal orgán činný v trestním řízení.

Podle § 65 trestního řádu máte právo nahlížet do spisu, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odstavce 2 trestního řádu, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí. V přípravném řízení může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnout do spisů a spolu s tím ostatní práva uvedená v § 65 odstavci 1 tr. ř. ze závažných důvodů odepřít.

Podle § 157a odstavce 1 trestního řádu máte právo kdykoliv v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu. Tato žádost není vázána lhůtou. O výsledku přezkoumání musí být žadatel vyrozuměn.

Podle § 163 odstavce 1 trestního řádu trestní stíhání pro trestné činy ublížení na zdraví (§ 146 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 trestního zákoníku), ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148 trestního zákoníku), neposkytnutí pomoci (§ 150 trestního zákoníku), neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku (§ 151 trestního zákoníku), ohrožení pohlavní nemocí (§ 155 trestního zákoníku), omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1, 2 trestního zákoníku, vydírání podle §

175 odst. 1 trestního zákoníku, porušování domovní svobody (§ 178 trestního zákoníku), poškození cizích práv (§ 181 trestního zákoníku), porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 trestního zákoníku), sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 1, 2 trestního zákoníku, krádeže (§ 205 trestního zákoníku), zpronevěry (§ 206 trestního zákoníku), neoprávněného užívání cizí věci (§ 207 trestního zákoníku), neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru (§ 208 trestního zákoníku), podvodu (§ 209 trestního zákoníku), podílnictví (§ 214 trestního zákoníku), podílnictví z nedbalosti (§ 215 trestního zákoníku), lichvy (§ 218 trestního zákoníku), zatajení věci (§ 219 trestního zákoníku), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 trestního zákoníku), porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti (§ 221 trestního zákoníku), poškození věřitele (§ 222 trestního zákoníku), poškození cizí věci (§ 228 trestního zákoníku), nebezpečného vyhrožování (§ 353 trestního zákoníku) a nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku) proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď (§ 100 odst. 2), a trestní stíhání pro trestný čin znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 trestního zákoníku proti tomu, kdo je nebo v době spáchání činu byl ve vztahu k poškozenému manželem, partnerem nebo druhem, jakož i pro trestný čin opilství (§ 360 trestního zákoníku), pokud jinak vykazuje znaky skutkové podstaty některého z těchto trestných činů, lze zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného. Je-li poškozených jedním skutkem několik, postačí souhlas být jen jednoho z nich.

Podle § 163 odst. 2 trestního řádu, nepředloží-li poškozený své vyjádření státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu písemně, zaznamená se jeho obsah do protokolu. Souhlas s trestním stíháním může poškozený výslovným prohlášením vzít kdykoliv zpět, a to až do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě. Výslovně odepřený souhlas však nelze znovu udělit.

Podle § 163a odst. 1 trestního řádu souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z trestných činů uvedených v § 163 odst. 1 není třeba, pokud byla takovým činem způsobena smrt nebo poškozený není schopen dát souhlas pro duševní chorobu nebo poruchu, pro kterou byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo pro kterou byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena nebo poškozeným je osoba mladší než čtrnáct let, nebo z okolností je zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tisni vyvolané výhrůžkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností.

Jestliže se poškozený na výzvu orgánu činného v trestním řízení ihned nevyjádří, zda souhlasí s trestním stíháním podle § 163, tento orgán mu poskytne podle povahy věci k vyjádření přiměřenou lhůtu, nejvýše však 30 dnů. Po marném uplynutí této lhůty již souhlas s trestním stíháním dát nelze (§ 163 odst. 2 trestního řádu).

Po poučení dle § 43 odst. 3 tr. řádu se jako poškozený připojuji/nepřipojuji k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody v celkové výši

Navrhuji, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu.

Vyjádření poškozeného k poučení:

SOUHLASÍM - NESOUHLASÍM

s trestním stíháním

svého: (příbuzenský poměr – jméno příjmení)

datum narození: bytem:

Poučení mi bylo řádně vysvětleno a beru je na vědomí

.....

(jméno a příjmení poškozeného)

³⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 4 – Poučení o poskytování informací o trestním řízení.⁴⁾

Č. j. V dne

Poučení o poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných

Podle § 8b odst. 1 trestního řádu ten komu byly orgánem činným v trestním řízení poskytnuty informace o totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, (podezřelého, obviněného, obžalovaného, příp. odsouzeného), poškozeného, zúčastněné osoby nebo svědka, pro účely trestního řízení nebo k výkonu práv nebo plnění povinností stanovených zvláštním právním předpisem, je nesmí nikomu dále poskytnout, pokud jejich poskytnutí není nutné k uvedeným účelům.

Podle § 8b odst. 2 trestního řádu nikdo nesmí v souvislosti s trestným činem spáchaným na poškozeném jakýmkoli způsobem zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti poškozeného, který je osobou mladší 18 let nebo vůči němuž byl spáchán trestný čin kuplířství nebo šíření pornografie nebo některý z trestných činů proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti nebo proti rodině a mládeži.

Zákaz zveřejnění informací neplatí z důvodů uvedených v ustanovení § 8b odst. 5 trestního řádu.

Porušení této povinnosti může být postíženo v případě fyzické osoby podle § 44a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, pokutou až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě může být za tento správní delikt, podle § 45a zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, uložena pokuta až do výše 1 000 000,-Kč, v případě spáchání tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5 000 000,-Kč, případně posouzeno i jako trestný čin Neoprávněné nakládání s osobními údaji podle § 180 trestního zákoníku.

Poučovaná osoba

⁴⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 5 – Záznam o zahájení úkonů trestního řízení.⁵⁾

Č. j.

Vdne

Záznam o zahájení úkonů trestního řízení

Podle § 158 odst. 3 trestního řádu byly dne, na základě oznámení od, zahájeny úkony trestního řízení ve věci, neboť na podkladě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že dne vhodin mohl být (kým): spáchán v obci přečin/zločin/provinění/čin jinak trestný/trestný čin podle §trestního zákoníku/trestního zákona

tím, že

popis skutku

čímž měla být poškozenému:
způsobena škoda ve výši:

Další důležité skutečnosti:

Například: Ve věci bude vedeno zkrácené přípravné řízení podle § 179a trestního řádu.

Zpracoval:

Za policejní orgán:
vedoucí oddělení

⁵⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 6 – Výzva k podání vysvětlení podle § 158 odst. 7 tr. řádu.⁶⁾

Výzva k podání vysvětlení podle § 158 odst. 7 trestního řádu

OSOBNÍ ÚDAJE OSOBY

Dostavte se dne v

hodin

(kam):

k podání vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu. S sebou si vezměte občanský (nebo jiný jej nahrazující) průkaz a toto předvolání. Předmětem podání vysvětlení je:

Poučení:

Podle § 158 odst. 5 tr. řádu máte při podání vysvětlení právo na právní pomoc advokáta. Pokud se bez dostatečné omluvy nedostavíte, můžete být podle § 158 odst. 7 trestního řádu předveden(a) a podle § 66 Vám může být uložena pořádková pokuta do výše 50 000,- Kč. Kdo se dostaví na výzvu k podání vysvětlení, má podle § 158 odst. 10 trestního řádu nárok na úhradu výdajů podle zvláštního předpisu upravujícího cestovní náhrady a prokázaného ušlého výdělku. Nárok nemá ten, kdo byl vyzván k dostavení se pro své protiprávní jednání. Žádáte-li náhradu jízdného, popřípadě nocležného, musíte předložit jízdenku a doklad o zaplacení nocležného. V případě použití motorového vozidla Vám bude náhrada proplacena jen na základě předchozího souhlasu policejního orgánu; je nutno předložit technický průkaz tohoto vozidla (velký), případně aktuální doklad o nákupu pohonných hmot, jejich ceně a oznámit i přesný počet ujetých kilometrů. Budete-li uplatňovat nárok na náhradu ušlé mzdy, musíte si předem nechat potvrdit zaměstnavatelem Váš průměrný hodinový plat v hrubé částce. Nejste-li v pracovním poměru nebo v poměru obdobném pracovnímu poměru, ale jste výdělečně činný, přísluší Vám náhrada ušlé mzdy vypočtená ze základu daně z příjmu fyzických osob. Výše základu daně se prokazuje posledním platebním výměrem orgánu vykonávajícího správu daně. Nárok zaniká, neuplatní-li jej předvolaný do tří dnů po svém výsledku nebo po tom, co mu bylo sděleno, že k výsledku nedojde. Pokud se nebudete moci v stanovený termín dostavit, bezodkladně to oznamte na telefonní číslo

Potvrzení zaměstnavatele	
Potvrzuji, že předvolaný má průměrný hrubý hodinový plat Kč a jeho pracovní doba v den předvolání je od do hod. (Pokud má zaměstnanec potvrzenou pracovní dobu v délce 8 hod. denně, uveďte rovněž zákonnou přestávku v práci - v době od do hod.). Ušlý výdělek bude – nebude *) sražen z jeho mzdy. Pojištěn u zdravotní pojišťovny (uveďte číslo a celý název)	
Výplatu zaslat složenkou – na účet zaměstnance (včetně kódu banky) č. *)	
V dne	
Razítko zaměstnavatele:	Souhlasím s údaji uvedenými v této tabulce:
podpis	podpis předvolaného

* nehodící se škrtněte

Nepravdivé údaje jsou trestné

⁶⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 7 – ÚZ o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 tr. řádu.⁷⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Úřední záznam

o podaném vysvětlení podle § 158 odstavce 6 trestního řádu

Dne v hodin byl vyslechnut

jméno, příjmení:

jméno, příjmení(dřívější):

datum narození:

místo narození:

státní příslušnost:

Trvalé bydliště:

tel.:

Současné bydliště:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Místo zaměstnání:

Postavení v zaměstnání:

Průkaz totožnosti: **stav:**

Poměr k věci:

Zákonný zástupce nezletilého**vyrozuměn dne** **v** **hodin.**

Věc, již se vysvětlení týká:

Poučení:

Podle § 158 odst. 3 tr. řádu k prověření oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a ostatních podnětů k trestnímu stíhání opatřuje policejní orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení.

Podle § 158 odst. 6 tr. řádu se o obsahu vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu sepíše úřední záznam.

Podle § 158 odst. 8 tr. řádu nesmí být vysvětlení požadováno od toho, kdo by jím porušil zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má.

Podle § 124 trestního zákoníku se za státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti považuje mlčenlivost, která je uložena nebo uznána jiným právním předpisem. Za státem uznanou povinnost mlčenlivosti se podle trestního zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen jiným právním předpisem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě jiného právního předpisu.

Podle § 158 odst. 8 tr. řádu osoba podávající vysvětlení, s výjimkou podezřelého, je povinna vypovídat pravdu a nic nezamlčet,

současně se upozorňuje na trestní odpovědnost za uvedení vědomě nepravdivých údajů (křivé obvinění dle § 345 trestního zákoníku, pomluvy dle § 184 trestního zákoníku, poškození cizích práv dle § 181 trestního zákoníku a nadřizování dle § 366 trestního zákoníku);

osobě podávající vysvětlení o trestném činu spáchaném jiným, která před orgánem činným v trestním řízení úmyslně uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí, lze podle ustanovení § 47a odst. 1, odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb. uložit pokutu do výše 50 000,-Kč,

vysvětlení může odepřít, pokud by jím způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocítovala jako újmu vlastní (§ 100 odst. 2 tr. řádu p.a.).

Vysvětlení nesmí být požadováno o okolnostech týkajících se utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, jež je povinna zachovat v tajnosti, ledaže byla této povinnosti příslušným orgánem zproštěna, zproštění lze odepřít jen tehdy, jestliže by výpověď způsobila státu vážnou škodu (§ 99 odst. 1 tr. řádu p.a.)

Podle § 103 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 tr. řádu a § 95 odst. 2 tr. řádu má právo dříve než dá odpověď nahlédnout do písemných poznámek, které však musí vyslychajícímu, pokud o to požádá, předložit k nahlédnutí. Při předložení záznamu k přečtení má právo žádat jeho doplnění či opravy, aby byl v souladu s podaným vysvětlením.

Podle § 158 odst. 5 tr. řádu má právo, při podání vysvětlení, na právní pomoc advokáta.

Podle § 55 odst. 2 tr. řádu má právo požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým bude v trestním spisu vedena, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že jí nebo osobě blízké v souvislosti s podáním svědectví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

Podle § 2 odst. 14 tr. řádu má právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém uvede, že ho ovládá.

V případě seznámení se s utajovanými informacemi chráněnými zvláštním zákonem má povinnost zachovávat o nich mlčenlivost a neumožnit k nim přístup neoprávněné osobě, dodržovat ostatní povinnosti stanovené zvláštním zákonem (zák. č. 412/2005 Sb. a související předpisy). Nesplnění této povinnosti může zakládat trestní odpovědnost podle § 317 a § 318 tr. zákoníku.

Podle § 66 odst. 1 tr. řádu, kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhová výzvě, které mu byly dány podle tohoto zákona, může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 158 odst. 10 tr. řádu má právo na náhradu nutných výdajů podle zvláštního právního předpisu upravujícího cestovní náhrady a prokázaný ušlý výdělek. Nárok se nevztahuje na toho, kdo byl vyzván k vysvětlení pro své protiprávní jednání. Podle § 104 tr. řádu nárok zaniká, neuplatní-li jej do tří dnů po svém výsledku nebo poté, co jí bylo

sděleno, že k výsledku nedojde.

Podle § 158 odst. 2 tr. řádu, pokud jako oznamovatel o to požádáte, budete do 1 měsíce od oznámení vyrozuměn o učiněných opatřeních.

Po zákonném poučení osoba podala toto vysvětlení k věci:

Před započítím podání vysvětlení jsem byl(a) policistou (policistkou), které(mu) podávám vysvětlení řádně poučen(a) dle ustanovení uvedených v tomto úředním záznamu, poučení jsem plně porozuměl(a) a dalšího vysvětlení si nežádám.

Zvláště jsem byl(a) vyslychajícím poučen(a) o svém právu k předmětné věci nevypovídat, k tomuto poučení uvádím, že svého práva podle § 158 odst. 8 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 100 odst. 2 trestního řádu **ne/využívám** a vypovídat **ne/chci a ne/budu**.

Byl(a) jsem dále poučen(a) i tom, že podle § 158 odst. 8 trestního řádu nesmí být vysvětlení požadováno od toho, kdo by jím porušil státem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, svou povinnost znám, v případě, že se objeví skutečnosti, kde jsem touto povinností vázán(a), vyslychajícího na to upozorním.

Současně jsem byl(a) zejména poučen(a) o tom, že jsem povinen(povinna) vypovídat pravdu a nic nezamlčet, k tomuto poučení uvádím, že jsem mu velmi dobře rozuměl(a), jsem si plně vědom(a) váhy své výpovědi a možných důsledků, které z toho plynou.

Dále jsem byl(a) policistou (policistkou), které(mu) podávám vysvětlení zejména poučen(a) podle § 345 tr. zákoníku o následcích křivého obvinění, rovněž mi byly objasněny skutkové podstaty trestných činů pomluva, poškození cizích práv a nadřizování podle § 184, § 181 a § 366 tr. zákoníku.

Po poučení podle § 158 odst. 10 trestního řádu uvádím, že svědecké si žádám/nežádám.

Osoba podávající vysvětlení byla poučena ve smyslu shora uvedených zákonných ustanovení a současně jí byla objasněna podstata věci, ke které má podat vysvětlení, k tomu uvedla:

To je vše co mohu k dané věci uvést.

Po poučení dle § 43 odst. 3 tr. řádu se jako poškozený připojuji/nepřipojuji k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody.

To je vše co jsem chtěl(a) k věci uvést, text úředního záznamu mi byl hlasitě diktován a souhlasí s mou výpovědí, po skončení zápisu jsem měl(a) možnost si jej znovu pozorně pročíst, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne v hodin.

Policejní orgán:

Přítomen:

Osoba podávající vysvětlení:

⁷⁾ Zdroj:Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 8 – Protokol výslechu svědka.⁸⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Protokol o výslechu svědka

V dne v hodin byl
vyslechnut

jméno, příjmení:

jméno, příjmení (rodné):

datum narození:

místo narození:

Trvalé bydliště:

tel.:

Současné bydliště:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Místo zaměstnání:

Postavení v zaměstnání:

Průkaz totožnosti:

Vyslýchán v trestní věci:

poměr k obviněnému

Výslech je veden za podmínek § 158/9 tr. řádu, kdy lze předpokládat, že další prověřování tr. oznámení bude trvat delší dobu, zejména proto, že nebyla zjištěna osoba, u níž je dostatečně odůvodněn závěr, že tr. čin spáchala.

Jako svědka vás poučuji:

Podle § 97 tr. řádu jste povinen vypovídat jako svědek o tom, co je vám známo o trestném činu a jeho pachateli a nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Podle § 101 odst. 1 tr. řádu vás upozorňuji na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu. Výpověď svědka slouží v trestním řízení jako důkaz.

Podle § 345 odst. 1 tr. zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání, taktéž je podle § 346 odst. 2 trestního zákoníku trestné, pokud jako svědek před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, uvedete úmyslně nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí anebo takovou okolnost zamlčíte.

Podle § 99 odst. 1 tr. řádu nesmíte být vyslýchán o okolnostech, týkajících se utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, jež jste povinen zachovávat v tajnosti, ledaže byste byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.

Podle § 99 odst. 2 tr. řádu nesmíte být vyslýchán též tehdy, jestliže by jste svojí výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by vás této povinnosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu tuto povinnost máte, zprostil.

Podle § 124 trestního zákoníku se za státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti považuje mlčenlivost, která je uložena nebo uznána jiným právním předpisem. Za státem uznanou povinnost mlčenlivosti se podle trestního zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen jiným právním předpisem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě jiného právního předpisu.

Podle § 99 odst. 3 tr. řádu se zákaz výslechu podle odstavce 2 nevztahuje na svědeckou výpověď, týkající se trestného činu, stran něhož máte oznamovací povinnost podle trestního zákoníku (§ 368). Rovněž se nevztahuje na svědeckou výpověď o utajovaných informacích klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm utajení „Důvěrné“ nebo „Vyhrazené“.

Podle § 100 odst. 1 tr. řádu máte právo odmítnout výpověď jako svědek, jste-li příbuzným obviněného v pokolení přímém, jeho sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem nebo druhem. Je-li obviněných více a v uvedeném poměru jste jen k některému z nich, máte právo odepřít výpověď ohledně jiných obviněných jen tehdy,

není-li možné oddělit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž jste v tomto poměru.

Podle § 100 odst. 2 tr. řádu jste oprávněn odepřít výpověď, pokud by jste svoji výpovědi způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu byste právem pociťoval jako újmu vlastní.

Podle § 100 odst. 3 tr. řádu odepřít výpověď však nemůžete, máte-li stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle § 368 tr. zákoníku. Neoprávněné odepření výpovědi je podle § 66 tr. řádu možné postihnout pořádkovou pokutou až do výše 50 000,-Kč.

Podle § 211 odst. 3 tr. řádu odepřete-li podle § 100 tr. řádu vypovídat před soudem, bude vaše výpověď z přípravného řízení před soudem přečtena, pokud jste před výsledkem v přípravném řízení prohlásil, že svého práva odepřít výpověď podle § 100 tr. řádu nevyužíváte.

Podle § 103 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 tr. řádu a § 95 odst. 2 tr. řádu máte právo dříve než dáte odpověď nahlédnout do písemných poznámek, které však musíte vyslychajícimu, pokud o to požádá, předložit k nahlédnutí. Po skončení výslechu vám bude protokol předložen k přečtení, nebo požádáte-li o to, bude vám přečten. Máte právo žádat jeho doplnění, opravy a změny v souhlasu s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 tr. řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslychaný proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 2 odst. 14 tr. řádu máte právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o němž prohlásíte, že jej ovládáte.

Jako svědek máte podle § 104 odst. 1 tr. řádu nárok na náhradu nutných výdajů a ušlé odměny za práci. Nárok zanikne, jestliže ho neuplatníte do tří dnů po svém výslechu.

Podle § 55 odst. 2 tr. řádu máte právo požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým budete v trestním spisu veden, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že vám nebo osobě blízké v souvislosti

s podáním svědeckví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

V případě seznámení se s utajovanými informacemi chráněnými zvláštním zákonem je Vaší povinností zachovávat o nich mlčenlivost a neumožnit k nim přístup neoprávněné osobě, dodržovat ostatní povinnosti stanovené zvláštním zákonem (zák. č. 412/2005 Sb. a související předpisy). Nesplnění této povinnosti může zakládat trestní odpovědnost podle § 317 a § 318 tr. zákoníku.

Vyjádření svědka k poučení a věci:

Před započatím výslechu jsem byl vyslychajícím řádně poučen jako svědek dle ustanovení uvedených na tomto protokolu, poučení jsem plně porozuměl a dalšího vysvětlení si nežádám.

Zvláště jsem byl vyslychajícím poučen o svém právu dle § 100 trestního řádu k předmětné věci nevypovídat, k tomuto poučení uvádím, že svého práva **ne/využívám** a vypovídat **ne/chci a ne/budu**.

Po poučení podle § 104 odst. 1 trestního řádu uvádím, že svědecké si **ne/žádám**.

Dále jsem byl vyslychajícím zejména poučen podle § 345 tr. zákoníku a § 346 odst. 2 tr. zákoníku o následcích křivého obvinění a křivé výpovědi, k tomuto poučení uvádím, že jsem mu velmi dobře rozuměl, jsem si plně vědom váhy své výpovědi a možných důsledků, které z toho plynou.

Poučení jsem v plné míře porozuměl, datovou schránku nemám a k věci uvádím následující skutečnosti:

To je vše co jsem chtěl k věci uvést, protokol mi byl hlasitě diktován a souhlasím s mou výpovědí, po skončení protokolace jsem měl možnost si jej znovu pozorně pročíst, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne v hodin.

Zapsal:

Přítomen:

Svědék:

Obhájce:

⁸⁾ Zdroj:Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 9 – Usnesení podle § 159a odst. 1 tr. řádu.⁹⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

U S N E S E N Í

Podle ustanovení § 159a odst. 1 trestního řádu **o d k l á d á m** trestní věc podezření ze spáchání přečinu krádež dle ustanovení § 205/1a) trestního zákonku a ze spáchání přečinu neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle ustanovení § 234/1 trestního zákoníku, kterého se měl dopustit podezřelý:

neznámý pachatel

tím, že

neboť ve věci nejde o podezření z přečinu a není na místě věc vyřídit jinak.

O d ů v o d n ě n í

Poučení: Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je poškozený oprávněn podat do tří dnů od doručení u policejního orgánu, který usnesení vydal. Stížnost má odkladný účinek.

za policejní orgán:

vedoucí oddělení

⁹⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 10 – Odevzdání věci podle § 159a odst. 1 písm.a) tr. řádu.¹⁰⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Adresa města/obce

Odevzdání věci k projednání přestupku/jinému správnímu deliktu

Podle § 159a odst. 1 písm. a) tr. ř. **o d e v z d á v á m**

k projednání přestupku/jinému správnímu deliktu

osoby:

pro jednání spočívající v tom, že

za policejní orgán:

vedoucí oddělení

¹⁰⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 11 – Vyrozumění podle § 158 odst. 1 tr. řádu.¹¹⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Vyrozumění

Kvalifikovaným posouzením obsahu Vašeho podání (§ 59 odst.1 trestního řádu) ze dne

..... označeného jako „ **NP-**
“

a provedeným šetřením podle § 158 odst. 1 trestního řádu a dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, nebyly zjištěny skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a odůvodňující zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu.

Poučení:

Orgány činné v trestním řízení projevují svoji vůli jak rozhodnutím, tak i opatřením. Obsah a forma opatření nejsou přesněji trestním řádem upraveny a nelze proti nim uplatnit opravný prostředek.

Vzhledem k tomu, že nebyly shledány důvody k zahájení trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. řádu, není možno ve věci podat řádný opravný prostředek(stížnost dle § 141 tr. řádu).

Místo opravného prostředku (stížnosti § 141 tr. řádu) máte právo v dané věci podat opětovný podnět, pokud bude obsahovat nové skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo se s tímto podáním obrátit na příslušné státní

zastupitelství v rámci jeho působnosti v dozoru nad zachováním zákonnosti v předsoudním stádiu trestního řízení.

Podle § 157 odst. 2, písm. a) trestního řádu je státní zástupce oprávněn na policejním orgánu vyžadovat k přezkumu i spisy v nichž nebyly zahájeny úkony trestního řízení.

Na podkladě výše uvedených skutečností, bude Vaše podání uloženo bez dalšího opatření pod výše uvedeným Č. j.

Za policejní orgán:

vedoucí oddělení

¹¹⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 12 – Záznam o sdělení podezření podle § 179b odst. 3 tr. řádu.¹²⁾

Č. j.

V dne

Počet listů:

Záznam o sdělení podezření

Podle § 179b odst. 3 trestního řádu sděluji podezření osobě:

Pro přečin/zločin/provinění/čin jinak trestný/trestný čin

podle § trestního zákoníku/trestního zákona

neboť na základě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že

policejní orgán

Záznam o sdělení převzal:

.....

Dne v hodin

¹²⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.

Vzor formuláře č. 13 – Protokol o výsledku podezřelého.¹³⁾

Č. j. V dne
Počet listů:

Protokol o výsledku podezřelého

V dne v hodin byl zahájen výslech
podezřelého

Jméno, příjmení:

Dřívější příjmení:

Místo narození, okres, kraj:

Datum narození:

Průkaz totožnosti:

státní příslušnost:

Národnost:

osobní stav:

Trvalý pobyt:

tel.:

Zdržuje se:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Datová schránka:

Adresa zaměstnavatele:

Zaměstnání a postavení v něm:

Místo zaměstnání:

Počet zaměstnání v posledních dvou letech:

Vzdělání:

Majetkové poměry:

Čistý měsíční příjem:

Otec:

Matka:

Manžel (druh):

Sourozenci:

Děti:

V minulosti vyslýchán pro trestný čin: Kolikrát:

Dřívější tresty:

Podezřelému byl doručen záznam o sdělení podezření z přečinu podle §
trestního zákoníku dne

Poučení podezřelého:

Podle § 33 odst. 1 trestního řádu máte právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se vám kladou za vinu a důkazům o nich, nejste však povinen vypovídat. Můžete uvádět okolnosti a důkazy sloužící k vaší obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky. Máte právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste byl vyslýchán za účasti svého obhájce, a aby se obhájce zúčastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165 trestního řádu). Jste-li ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody, můžete s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby.

Podle § 92 odst. 2 trestního řádu máte možnost se k podezření podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem podezření, uvést okolnosti, které jej zeslabují či vyvracejí a nabídnout o nich důkazy.

Podle § 92 odst. 3 trestního řádu Vám mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejasností a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu vám může být dovoleno, aby dříve než dáte odpověď, jste nahlédl do písemných poznámek, které musíte vyslychajícímu, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí.

Podle § 33 odst. 2 trestního řádu osvědčíte-li, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Podle § 33 odst. 3

trestního řádu podáváte v přípravném řízení návrh na rozhodnutí o obhajobě bezplatné nebo za sníženou odměnu včetně příloh, jimiž prokazujete jeho důvodnost, prostřednictvím státního zástupce, v řízení před soudem pak prostřednictvím soudu, který koná řízení v prvním stupni.

Podle § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu máte za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených k vašim rukám.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu máte právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu se můžete se souhlasem policejního orgánu zúčastnit vyšetřovacích úkonů a klást otázky vyslychaným svědkům.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo, aby Vám po skončení výslechu byl protokol předložen k přečtení nebo požádáte-li o to, aby Vám byl přečten. Máte právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v soulase s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Máte-li proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 66 odst. 1 trestního řádu Vás dále poučuji o tom, že kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, může být v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo užívat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém uvedete, že jej ovládáte.

Podle § 28 odst. 1 trestního řádu neuvedete-li jazyk, který ovládáte, nebo uvedete-li jazyk či dialekt, který není jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem a pro takový jazyk nebo dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu

tlumočníků, ustanoví vám orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem.

Podle § 179g odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem podezřelého státní zástupce podmíněně odložit trestní stíhání, jestliže se podezřelý z trestného činu doznal, nahradil škodu, pokud byla činem způsobena a vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Vyjádření podezřelého k poučení:

Před započítím výslechu jsem byl vyslychajícím poučen o svých právech, poučení jsem v plném rozsahu porozuměl.

Zvláště jsem byl poučen o svém právu podle § 33 odst. 1 trestního řádu k věci nevypovídat, k tomuto poučení uvádím, že svého práva **ne/využívám** a vypovídat **ne/chci a ne/budu**.

Dále jsem byl zejména poučen o následcích křivého obvinění podle § 345 trestního zákoníku, toto poučení беру na vědomí a jsem si vědom možných důsledků.

Obhájce si nevolím.

Vyjádření podezřelého k osobě:

Vyjádření podezřelého k věci:

Toto je vše co mohu k věci uvést. S postupem podle ustanovení § 179g/1 trestního řádu: **souhlasím/nesouhlasím**. To je vše co jsem chtěl k věci uvést, protokol mi byl hlasitě diktován a souhlasí s mou výpovědí, po skončení protokolace jsem měl možnost si jej znovu pozorně pročíst, s jeho obsahem souhlasím, nežádám v něm žádných změn ani doplnění a jako správný jej podepisuji dne
v hodin.

¹³⁾ Zdroj: Česko. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ze dne 29. 11. 1961, v úplném znění.